

HOVEDSTYRET

Dato: 09.12.2011 kl. 10:00 - 15:00

Sted: Rica Victoria hotell, Oslo

Medlemmer som kalles inn til møtet:

Halvdan Skard
Bjørg Tysdal Moe
Gunda Johansen
Jørund A. Ruud
Solveig Kvidal
Ivar Johansen
Hanne Braathen
Odd Arild Kvaløy
Gunn Marit Helgesen
Hilde Onarheim
Oddleif Olavsens
Line Skøii Vennesland
Endre Skjervø
Gunn Berit Gjerde
Mette Qvortrup

Observatør:

Harald Danielsen, RU, Bjørg Åse Wølneberg, Personalforeningen

Forfall:

Fra administrasjonen:

Sigrun Vångeng, Arvid Weber Skjærpe, Tor Magne Fredriksen

Vararepresentanter kalles inn etter særskilt innkalling

Informasjon om møtet:

Det er anledning til gruppemøter fra kl. 0800 på Rica Victoria hotell, Rosenkrantzgt. 13.
Gi beskjed hvis grupperom ikke skal benyttes.

Lunsj kl. 11.30.

Styremøte i KS Holding umiddelbart etter lunsj kl. 12.30. Sakene blir sendt ut i løpet av neste uke.

Lederen i KS Etikuttvalg, Nils Røhne, kommer og informerer om etikuttvalgets arbeid ca. kl. 13.30.

SAKLISTE Hovedstyret 09.12.2011 kl. 10:00

Saksframlegg

- [11/55](#) 10/00068-57 Godkjenning av protokoll og rød protokoll fra Hovedstyrets møte 25. oktober 2011
- [11/56](#) 08/02860-9 Plan og budsjett 2012
- [11/57](#) 11/01566-2 Høring - NOU 2011-15 - Rom for alle - en sosial boligpolitikk for framtiden
- [11/58](#) 11/01492-14 Høring - NOU 2011-11 Innovasjon i omsorg
- [11/59](#) 11/01325-3 Høring - NOU 2011-10 - I velferdssatens venterom om mottakstilbudet for asylsøkere
- [11/60](#) 11/01946-2 Høring - forslag til lov og forskriftsendringer om bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling i ikke kommunale barnehager
- [11/61](#) 11/02114-1 Samarbeid med Kreftforeningen
- [11/62](#) 11/01792-3 Folkevalgtes arbeidsgiveransvar ovenfor rådmannen
- [11/63](#) 07/00954-9 Eurparådets kongress - endring i den norske delegasjonen
- [11/64](#) 07/00395-23 Endring av vedtekter for KS - Landsting 2012
- [11/65](#) 07/00364-19 Godkjenning av forretningsorden, valg av komiteer, dirigenter, protokollunderskrivere og kjøreplan - KS Landsting 2012
- [11/66](#) 07/00531-5 KS kontingent for 2013 – 2016

Notatsaker

- [11/12](#) 10/01977-4 KS arbeid for og med fylkeskommunene

Orienteringssaker

- [11/39](#) 07/00954-10 Europarådets kongress, 21. sesjon, 18. til 20. oktober 2011
- [11/40](#) 11/02117-1 Hovedtariffoppgjøret 2012 - Tariffnotat som debattgrunnlag hos medlemmene
- [11/41](#) 08/00199-31 KS avtale med Staten om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene
- [11/42](#) 11/01302-2 Samhandlingsreformen
- [11/43](#) 11/02028-5 Forslag fra Finanstilsynet om egenkapitalkrav ved kjøp av bolig og konsekvenser for Husbankens startlånsordning

Administrerende direktør orienterer.

Eventuelt

Saksframlegg

11/55 Godkjenning av protokoll og rød protokoll fra Hovedstyrets møte 25. oktober 2011

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/55

Forslag til vedtak

Protokollene anses godkjent.

Saksframstilling

Det er ikke mottatt merknader til ovennevnte protokoller ved fristens utløp. Protokollene anses godkjent.

Sigrun Vågeng

11/56 Plan og budsjett 2012

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/56

Forslag til vedtak

1. Hovedstyret vedtar Plan 2012 med hovedmål og resultatmål.
2. Hovedstyret vedtar et resultatbudsjett for KS med underskudd på 23,2 mill kroner inklusive driften i fylkene, FoU, KS Bedrift, og et positivt nettobidrag fra egen finansforvaltning på 12 mill kroner.
3. Hovedstyret tar til etterretning at KS-Holding budsjetterer med et samlet underskudd for underliggende datterselskaper på 11 mill kroner. Pågående bygge- og rehabiliteringsprosjekter i Kommunenes Hus medfører underskudd. Dette er dels en følge av midlertidig bortfall av møtesenterinntekter og framfor alt utgiftsføring av vedlikeholdsarbeid. På dette grunnlaget, vedtas et konsolidert resultat for KS og for konsernet som helhet, som viser underskudd på 34,2 mill kroner i 2012.
4. Byggeprosjektene innebærer en vesentlig større usikkerhet om kostnadene enn i et vanlig driftsår. Hovedstyret godkjenner at det derfor hefter ekstraordinær usikkerhet ved det budsjetterte underskuddet i Holdingkonsernet og at dette medfører tilsvarende usikkerhet om konsolidert konsernresultat for KS. Dette vil prege 2012, men ventelig også i en viss grad 2013. Det legges til grunn at konsernet har tilstrekkelig soliditet til å bære underskuddene og den aktuelle risikoen.
5. Hovedstyret godkjenner at ordinær kontingent til KS for 2012 reguleres i henhold til pris- og lønnsvekst og i samsvar med kontingentvedtak på landstinget 6. februar 2008.
6. Det fastsettes deltakeravgift for deltakelse i effektiviseringsnettverkene i samsvar med vedtak i sentralstyresak 103/04.
7. Budsjett for FoU vedtas i balanse og i henhold til den bevilgningsoversikt som fremgår av saken.
8. Budsjett for eksternfinansierte prosjekter skal alltid gi nullresultat, men innarbeides i kvartalsrapporteringen for å synliggjøre omfang og framdrift.

9. Administrerende direktør kan se de ulike kostnadene innenfor budsjetttrammene under ett og disponere inntektsøkning forutsatt at det ikke medfører vesentlige bindinger ut over budsjettperioden. Budsjett for politisk virksomhet er unntatt.

Saksframstilling

Del 1: PLAN 2012:

Hovedmål og resultatmål.

Plan 2012 tilpasses den 4-årsstrategien som Landsstyret vil vedta i mai 2012. 4-årsstrategien vil bygge på uttalelsene fra KS Landsting 2012.

Hovedområder og hovedmål:

Interessearbeidet

Hovedmål 1: Kommunesektoren skal sikres en økonomisk og organisatorisk handlefrihet som gir grunnlag for bærekraftige velferd over hele landet, og et styrket lokaldemokrati.

Arbeidsgivervirksomheten

Hovedmål 2: Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til at kommuner og bedrifter i KS-området er godt i stand til å løse innbyggernes behov.

Hovedmål 3: Hovedtariffoppgjøret 2012 skal gi resultater som styrker kvalitet og nyskaping, bidrar til god arbeidskraftsituasjon og sikrer innbyggerne gode kommunale og fylkeskommunale tjenester.

Region og Utviklingsarbeidet

Hovedmål 4: KS skal være kommunenes viktigste samarbeidspartner for å fremme lokal og regional samfunnsutvikling og oppgaveløsning som er rettet mot framtiden, har god kvalitet, og som er utviklet i nær dialog med innbyggerne.

Medlemsorganisasjonen og konsernet:

Hovedmål 5: For å ivareta medlemmene skal KS ha et sterkt omdømme i alle relevante målgrupper

Hovedmål 6: KS og KS' sine datterselskaper skal presentere et helhetlig og koordinert tilbud til medlemmene.

HOVEDOMRÅDE 1: Interessearbeidet

Innledning:

“Når alle kjører Mercedes forlanger vi 4-felts motorvei overalt”. De teknologiske mulighetene og den private og statlige økonomien skaper et press på tilsvarende gode offentlige tjenester. Det er riktig og viktig at oppgaver overføres fra staten, men kommunene og fylkeskommunene rår ikke over økonomiske virkemidler som tilsvarer disse forventningene

Det er viktig å bruke de kommende årene til å klare å håndtere velferdsutfordringene. Velferdsordningene må gjøres bærekraftige, vekstevnen i økonomien må styrkes, forventningene må møtes og det framtidige utgiftsbehovet må tilpasses inntektene. Økt effektivitet og kvalitet i

tjenesteproduksjonen, gjennom innovasjon og fornyelse, vil være en viktig nøkkel for å tilby bedre tjenester til en kostnad som det er mulig å bære.

Kommunesektoren kan bidra til å styrke landets vekstevne samtidig som utgiftsbehovet dempes. Dette kan gjøres ved å prioritere innsatsen i et effektivt og varig infrastruktur og gode infrastrukturtenester – både innen samferdsel og tekniske tjenester. Nye tiltak for å redusere klimagassutslippene og gjennomføre nødvendige klimatilpasningstiltak krever også betydelige nyinvesteringer. Utgangspunktet er krevende, med et betydelig etterslep i vedlikehold av veier og annen infrastruktur - på toppen av et stort akkumulert vedlikeholdsbehov på bygninger.

Hovedmål 1: Kommunesektoren skal sikres en økonomisk og organisatorisk handlefrihet som gir grunnlag for bærekraftig velferd over hele landet, og et styrket lokaldemokrati.

Resultatmål

- 1. Kommunesektoren skal sikres en sammenheng mellom inntektsvekst og oppgaver som gir grunnlag for et netto driftsresultat på 3 pst, et rom for kvalitetsutvikling og innovasjon innen sentrale tjenesteområder, og en sterkere prioritering av verdibevarende vedlikehold*
- 2. Alle statlig initierte reformer som forutsettes gjennomført i kommunesektoren skal være fullfinansiert for kommunesektoren samlet*
- 3. Det lokalpolitiske handlingsrommet skal utvides, blant annet gjennom oppfølging av lov- og forskriftsendringer og stortingsmeldingen om forholdet kommune-stat om lokal handlefrihet og initiativ til endringer i forhold til tilsyn og innsigelser.*
- 4. Det skal sikres reelle forenklinger for kommunesektoren i regelverket for offentlige anskaffelser.*
- 5. Kommunesektorens muligheter for å drifte og utvikle effektive og framtidsrettede samferdselsløsninger skal styrkes.*
- 6. Kommunesektoren skal gis reelle muligheter til å kunne ta et betydelig ansvar for nasjonale mål for klimautslippsreduksjoner, og til å kunne gjennomføre nødvendige klimatilpasningstiltak.*
- 7. Samhandlingsreformen skal gjennomføres i tråd med avtaler inngått nasjonalt og lokalt, i tråd med avtalte økonomiske rammer, og slik at kommunene gis myndighet og mulighet til å kunne gi innbyggerne et tilbud med høy kvalitet.*
- 8. Kommunenes muligheter til å utvikle et helhetlig og sammenhengende velferds-, pleie- og omsorgstilbud, tilpasset lokale behov, skal være en premiss i alle statlig initierte satsinger i sektoren.*
- 9. Kommunene og fylkeskommunenes selvstendige rolle som eier- og myndighetsorgan for skole og barnehage skal styrkes, og økt interessepolitisk gjennomslag overfor staten skal bedre den lokale eierstyringens rammevilkår.*
- 10. Det skal etableres et faglig organ for felles IKT utvikling. Organet skal ledes av kommunesektoren og støttes av staten.*
- 11. Det skal utvikles virkemidler for innovasjon i kommunesektoren, som stimulerer til nye løsninger og reduserer kommunenes risiko.*

HOVEDOMRÅDE 2: Arbeidsgivervirksomheten

Innledning:

Fremtidig knapphet på arbeidskraft kombinert med økt behov for velferdstjenester er en utfordring som krever langsiktig arbeid fra kommuner og fylkeskommuner. Erfaring og forskning viser at kommuner som jobber systematisk og har utviklet en arbeidsgiverstrategi oppnår gode resultater på mange felt. Det vil være nødvendig å arbeide systematisk med arbeidsgiverstrategier som kan rekruttere flere, samtidig som arbeidsgivere må intensivere arbeidet med å beholde sine ansatte og mobilisere kompetansen hos dem. I vår sektor jobber 51 % av ansatte deltid, og sykefraværet er fortsatt høyt. Dette er en ubrukt arbeidskraftsreserve, i tillegg til at det er det omdømmeproblem. En lokal forankret lønnspolitikk vil, sammen med Hovedtariffavtalens lønns- og arbeidsvilkår, være et viktig virkemiddel for å beholde og rekruttere rett kompetanse.

Konjunkturutsiktene, både nasjonalt og internasjonalt, taler for at lønnsveksten i Norge bør være moderat i 2012 og at lønnsveksten de konkurranseutsatte bedriftene kan tåle, må danne rammen for lønnsveksten i resten av økonomien, herunder i KS-området.

Hovedmål 2: Arbeidsgiverpolitikken skal bidra til at kommuner og bedrifter i KS-området er godt i stand til å løse innbyggernes behov.

Resultatmål

- 1. KS' medlemmer skal bli tydeligere arbeidsgivere og mere bevisst kommunesektorens arbeidsgiverrolle.*
- 2. KS skal være en aktiv pådriver for at kommunesektoren beholder, mobiliserer, utvikler og rekrutterer personell med riktig kompetanse, som i større grad jobber heltid.*
- 3. Kommunesektoren skal nå målene som er satt i IA-avtalen om redusert sykefravær, flere arbeidstakere med nedsatt funksjonsevne og økt avgangsalder*
- 4. KS skal ved oppfølging av aktuelle lovendringer og konkrete lovforslag mv. arbeide for at arbeidsgiverne får større fleksibilitet*
- 5. Kommunesektoren skal bli bedre kjent med mulighetsrommet som ligger i gjeldende regelverk (f.eks. styringsretten og arbeidstidsreglene)*
- 6. Kommunesektoren skal sikres gode betingelser gjennom det europeiske partssamarbeidet, med vekt på rekruttering og revideringen av arbeidstidsdirektivet.*

Hovedmål 3: Hovedtariffoppgjøret 2012 skal gi resultater som styrker kvalitet og nyskaping, bidrar til god arbeidskraftsituasjon og sikrer innbyggerne gode kommunale og fylkeskommunale tjenester.

Resultatmål:

- 1. Hovedtariffoppgjøret forankres og gjennomføres i samsvar med medlemmenes prioriteringer og på grunnlag av den økonomiske situasjonen på forhandlingstidspunktet og lønnsvekst i andre tariffområder.*
- 2. Sentrale generelle og forbundsvise særavtaler reforhandles med sikte på modernisering og forenkling for å ivareta kommuner og fylkeskommuners behov for handlingsrom.*

HOVEDOMRÅDE 3: Region og Utviklingsarbeidet

Innledning

Opgaver som næringsutvikling, planlegging, kultur og infrastrukturbygging vies forholdsmessig mindre politisk og økonomisk oppmerksomhet enn tidligere, sett i forhold til de kommunale tjenestene. Tyngdepunktet har dermed forskjøvet seg fra de frie samfunnsutviklingsoppgavene til tjenesteproduksjon.

Samtidig er det nettopp innen samfunnsutvikling at vi kanskje finner det største politiske handlingsrommet, og dette er politikkområder av stor betydning for innbyggerne og for utvikling av lokalsamfunn og regioner.

Samfunnsutvikling skjer ofte gjennom å aktivisere og koble ressurser fra kommune, næringsliv og frivillige organisasjoner – noe som forutsetter mye samsnaking. God planlegging forutsetter ofte at en får innspill fra innbyggerne tidlig i en planprosess og ikke i slutfasen når det meste er «låst» (eks. i forb. med off. ettersyn). Dette innebærer at det er viktig at det finnes gode arenaer hvor innbyggernes interesser og stemmer kan komme til uttrykk.

Hovedmål 4: KS skal være kommunesektorens viktigste samarbeidspartner for å fremme lokal og regional samfunnsutvikling og oppgaveløsning som er rettet mot fremtiden, har god kvalitet, og som er utviklet i nær dialog med innbyggerne.

Resultatmål:

- 1. Innbyggere og brukere skal vise høy grad av tilfredshet med kvaliteten på kommunale tjenester, målt gjennom innbygger/brukerundersøkelser i regi av kommunesektoren selv*
- 2. Kommunesektoren skal lede den lokale og regionale samfunnsutviklingen gjennom samarbeid med innbyggerne, andre forvaltningsnivåer og andre samfunnsaktører, og framstå tydelig og kompetent, og måle innbyggernes tilfredshet med involvering i viktige prosesser.*
- 3. Kommunesektoren gir lokalt tilpassede, effektive og framtidsrettede tjenester.*
- 4. Kommunesektoren skal bygge innovasjonskultur for å finne helt nye løsninger på utfordringer som ikke lar seg løse ved tradisjonell effektivisering og utvikling.*
- 5. Kommunesektoren skal ta sin del av ansvaret for gjennomføring av samhandlingsreformens intensjoner, med vekt på pasientsikkerhet, kompetansebygging og økt kvalitet, under forutsetning av at rammebetingelsene blir akseptable.*
- 6. Kommunesektoren skal kunne vise til at egenkontroll gjennomføres systematisk som grunnlag for kvalitetsvurdering, utvikling, åpenhet og sikring av høy etisk standard..*
- 7. Kommunesektoren skal være profesjonelle eiere med gjensidig respektert rolleforståelse mellom politikk og administrasjon.*
- 8. Kommunesektoren skal arbeide strategisk med innføring av digitale tjenester, for å støtte opp under drift, forvaltning, utviklings- og innovasjonsarbeid i sektoren.*
- 9. KS folkevalgtprogram skal ha høy score i evalueringen og stor deltakelse fra samtlige medlemsgrupper (store, mellomstore og små kommuner og fylkeskommuner).*

10. *Kommunesektoren skal skaffe seg nødvendig internasjonal kompetanse for framtidig samfunnsutvikling og oppgaveløsning, og samtidig bidra til samfunnsutvikling og oppgaveløsning i andre land.*
11. *Kommunesektoren skal kjenne godt til offentlig støtte-reglene ved organisering og utøvelse av kommunal/fylkeskommunal virksomhet.*

HOVEDOMRÅDE 4: Medlemsorganisasjonen og konsernet

Innledning

I 2012 vil flere nyvalgte lokalpolitikere ha liten erfaring med KS.

Derfor må forventninger avklares og roller defineres:

- Medlemmene er virksomheter, ikke personer.
- Medlemspolitikken bestemmes av KS styrer og tillitsvalgte. I KS representerer de medlemmene, som kommunalpolitikere representerer de sine partier.
- KS må også i 2012 være tydelig i sine prioriteringer og hvilke saker KS skal være synlig på.

KS' omdømme er omgivelsenes oppfatning av oss over tid. Gode resultater innenfor KS kjerneområder som blir riktig kommunisert, og avstemte forventninger, gir godt omdømme. Systematiske målinger som følges opp må sikre at medlemmenes behov ivaretas, og at det blir riktig kommunisert.

Fylkeskommunene har behov for å bli mer synlig ivaretatt innenfor KS.

KS skal være synlig på prioriterte saker hvor KS har sterk faglig ekspertise og gjennomslagsevne.

Mange nye folkevalgte vil i løpet av 2012 danne sin oppfatning av KS gjennom hvordan vi opptrer i mediene. Dette arbeidet skal fortsatt prioriteres høyt med en klar bevissthet om hvilke saker som skal bære KS' bilde i offentligheten.

KS' prioriteringer skal først og fremst være tydelig på KS egne kanaler som KS Aktuelt, www.ks.no, nyhetsbrev og sosiale medier.

Hovedmål 5: For å ivareta medlemmene skal KS ha et sterkt omdømme i alle relevante målgrupper

Resultatmål:

1. *KS skal søke løsninger som samler på tvers av geografi, kommunestørrelse og partipolitiske skillelinjer*
2. *KS skal framstå som synlig og tydelig i sin rolle som ekspertorganisasjon i sin kommunikasjon med medlemmene og omverden.*
3. *KS skal ha felleskanaler m høy brukertilfredshet og bruksfrekvens.*
4. *KS skal i løpet av 2012 ha utviklet og tatt i bruk et besøkssenter.*

Innledning

Nesten 30 % av de fast ansatte i KS kan velge å slutte i løpet kommende landstingsperiode. Dette betyr at vi må planlegge aktivt både for avgang og tilgang på kompetanse slik at organisasjonen ikke plutselig kommer i en situasjon hvor vi får store utfordringer i forhold til leveranser til medlemmene. Bemanningsstrategien vår har som mål både å redusere gjennomsnittsalderen, ta vare på yngre talent og bemanne for våre medlemmers *framtidige* utfordringer.

Datterselskapene i konsernet er alle sammen små organisasjoner. Selv om ikke alle har like få ansatte, er de alle for små til å forsvare kostnadene med egenproduksjon av lønn, regnskap, IKT og andre administrative støttetjenester. I den grad KS kan tilby konsernselskapene dette på konkurransedyktige vilkår, blir KS sine egne støttetjenester billigere og bedre.

En god oversikt over konsernets samlede risiko forutsetter en systematisk analyse og rapportering i flere ledd fra datterselskapene og de ulike områdene og prosjektene i KS.

Hovedmål 6: KS og KS' sine datterselskaper skal presentere et helhetlig og koordinert tilbud til medlemmene.

Resultatmål:

KS Organisasjon:

1. *KS skal ha en kompetent bemanning som gjør at vi kan møte medlemmenes framtidige behov.*
2. *KS skal ha enkel arbeidsflyt og kompetansedeling, effektivt samarbeid og gode styringsdata ved hjelp av gode verktøy som oppleves velfungerende.*

Konsernet:

3. *KS vil hente ut gevinster i form av kostnadseffektivisering og styring gjennom ytterligere samordning av fellestjenester i konsernet, herunder økonomi og regnskap, lønn, IKT, administrasjon og profilering.*
4. *KS og konsernselskapene skal ha god risikostyring som måles gjennom en systematisk risikoanalyse, som inngår i rapporteringen til hovedstyret og konsernstyret.*

Del 2: Budsjett

Generelt

Det legges fram resultatbudsjett for de ulike delene av KS i samsvar med mal fra tidligere år. Aktivitetenes totalramme er fordelt på områdene, i tråd med de prioriteringer lederne planarbeid har resultert i. Faste kostnader til drift og styre og rådmannsutvalg budsjetteres særskilt. FoU og KS Bedrift har også egne budsjetter, som er balansert med nullresultater og følgelig ikke bidrar verken positivt eller negativt til resultatet for KS i 2012. KS Bedrift skal vedta sitt budsjett 30. november.

Administrasjonen legger fram et budsjett som viser et underskudd i driftsresultat for KS på 35,2 mill kroner. I tillegg kommer en positiv netto finansinntekt på 12 mill kroner. Fra datterselskapene forventes et samlet underskudd på 11 mill kroner. KS budsjetterer dermed med et årsresultat på 34,2 mill kroner i underskudd, en mill kroner bedre enn driftsresultatet.

Som det gjøres nærmere rede for i det følgende, vil administrasjonen påpeke at underskuddet er en konsekvens av byggeprosjektene til Kommunenes Hus og at konsernresultatene viser seg å være akseptable for KS, når man ser utviklingen over flere år i sammenheng. Foregående års gode resultater har gitt KS en tilfredsstillende egenkapital å tære på for dette formålet. Resultatene kan forventes å være tilbake i balanse igjen, uten at konsernets nødvendige soliditet trues. KS vil også i mellomtiden ha rimelig god finansiell handlefrihet.

Samtidig vil administrasjonen minne om at byggeprosjektene i Kommunenes Hus innebærer en økonomisk usikkerhet som er betydelig større enn den risiko KS som eier av konsernet har i ordinære driftsår. Administrasjonen legger fortsatt til grunn at opprinnelige budsjettkalkyler overholdes og at konsernet som helhet vil gå med overskudd igjen senest fra og med 2014.

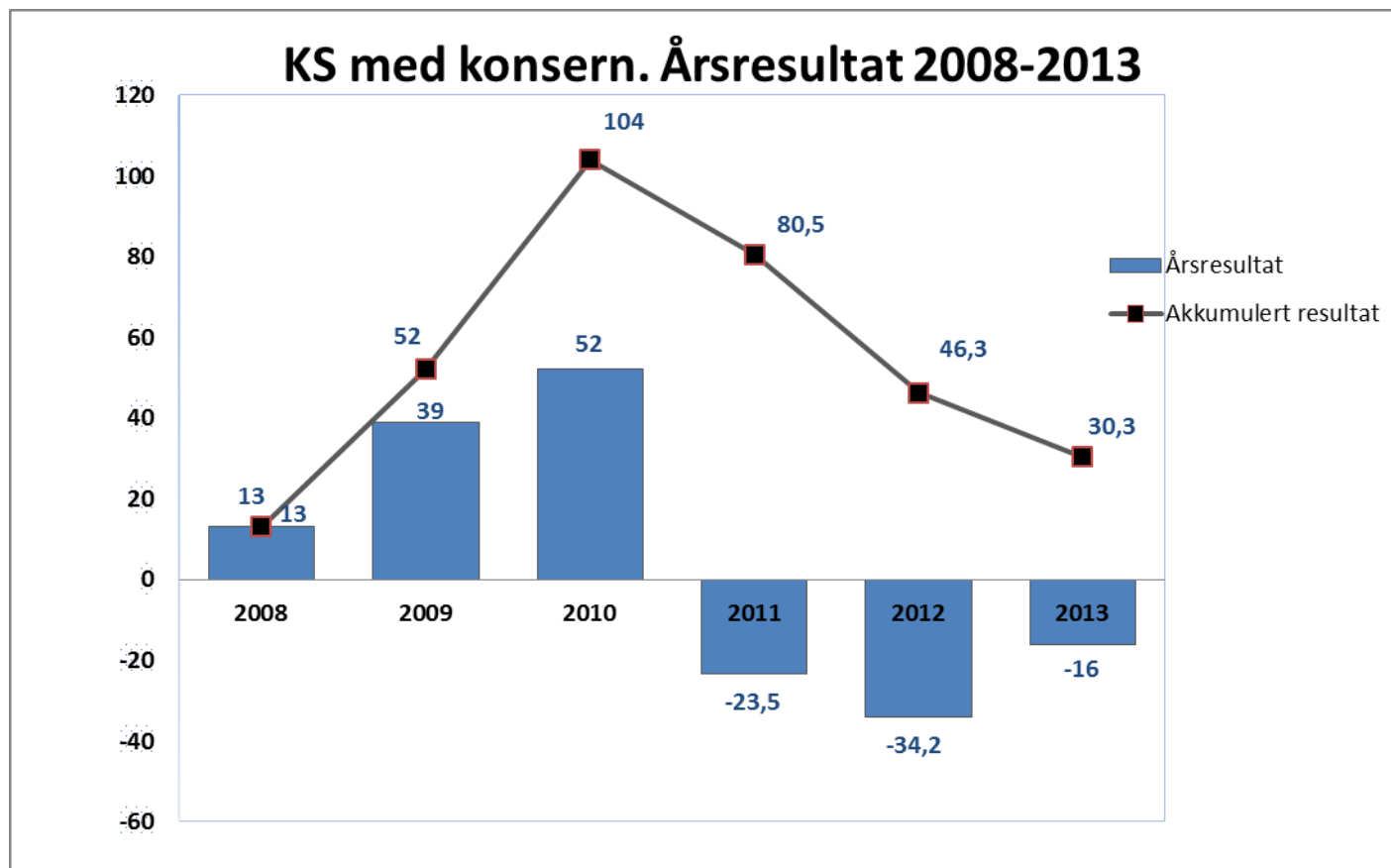
KLPs aktuarberegning av pensjonskostnadene i 2012 er på 49 mill kroner. Siden siste del av pensjonsreformen ikke er ferdigbehandlet, vil det nødvendigvis råde usikkerhet om mulige utslag av en ny planendring. All den tid de lange rentene forblir uvanlig lave, vil de årlige pensjonskostnadene ligge på et høyere nivå enn i tidligere år.

De høye pensjonskostnadene gjør det ekstra viktig for KS å holde stram styring med lønns- og personalkostnadene. Kritiske vurderinger av riktig bemanning blir sentralt i denne sammenheng, men det må holdes igjen også på andre driftskostnader i årene som kommer.

KS hadde ved inngangen til 2011 en egenkapital på 222,7 mill kroner, inkludert regnskapsført verdi av egenkapitalen i KS-Holding på 50,7 mill kroner. Målt i prosent, utgjorde egenkapitalen i KS med konsern 45,7 prosent. Det er et solid utgangspunkt. I tredjekvartalsrapporten ble prognosen for 2011 anslått til 32,9 mill kroner i underskudd for KS med konsern. Siden har administrasjonen blitt styrket i troen på at underskuddet for 2011 vil bli ytterligere redusert, mest sannsynlig blir det nærmere 23,5 mill kroner. Hovedårsaken til denne reduksjonen, er en forskyvning av kostnader fra 2011 til 2012. I grove trekk betyr det at KS vil ha en egenkapital på nesten 200 mill kroner ved inngangen til 2012.

Administrasjonen vil sørge for at styret også i fortsettelsen holdes godt orientert om prosjektgjennomføringen i Kommunenes Hus. I kvartalsrapportene vil økonomisk risiko og finansiell sårbarhet bli løpende kommentert.

Sett i forhold til de langsiktige resultatframskrivningene styret ble forespeilet for et år siden, ligger det i 2011 an til en resultatforbedring mot budsjett på nesten 40 mill kroner, for konsernet samlet sett. Mye av kostnadene skyves over i neste år og vil i stedet påløpe i 2012 og til dels 2013. Ser vi på akkumulerte resultater for hele perioden, var bildet for et år siden at KS ved utgangen av 2013 ville ha en egenkapital marginalt over det man hadde ved inngangen til 2009. Som figuren under viser, vil KS med dagens langtidsbudsjetter ha om lag 15 mill kroner mer å gå på. Fra og med 2014 forventes det å være rimelig sikkert at det kan budsjetteres med overskudd igjen.

De enkelte budsjettene

Vedlagt følger en oppstilling over de ulike budsjettene; KS sentralt og regioner, KS Bedrift og FoU. Følgende kommentarer kan gis til de enkelte budsjettene:

KS Sentralt og regionalt (eks. FoU og KS Bedrift)

Resultatregnskap KS i Oslo og regionalt (hele tusen)	Budsjett	Arsbudsjett	Prognose
	2 012	2011	2011
Kontingent	226 770	217 991	217 991
Andre inntekter	45 400	34 520	49 820
Sum inntekter	272 170	252 511	267 811
Lønn og Personalkostnader	210 440	196 310	193 310
Avskrivninger	6 820	7 763	7 763
Driftskostnader	90 070	89 438	101 738
Sum kostnader	307 330	293 511	302 811
Driftsresultat	-35 160	-41 000	-35 000
Netto finansposter	12 000	12 000	11 000
Utbytte fra datterselskaper	-11 000	-34 547	-8 900
Resultat	-34 160	-63 547	-32 900

I tillegg til lønn og faste driftskostnader, budsjetteres aktivitetsmidler knyttet til en rekke tiltak som inngår i planene for året. For 2012 utgjør aktivitetsmidlene 41 mill kroner. Det betyr at aktiviteten, ut over 5 mill kroner til Landstinget, er budsjettert tilnærmet likt som 2011. Tidligere avtalt tilskudd til Kommunenes Hus på 11 mill kroner for innredningsarbeider i nye kontorlokaler, forutsettes gjort opp ved ferdigstilling, sent i 2012. Regnskapsmessig antas kostnaden å bli periodisert over flere år og er budsjettert med 0,4 mill kroner i 2012.

Aktivitetsmidlene omfatter blant annet en videre satsing på folkevalgtopplæring etter valget med 4,3 mill kroner, i tillegg til at satsningen på helse er tilgodesett med 3,3 mill kroner. Årets kommunedager ligger inne med 0,5 mill kroner. Det er avsatt en egen reserve på to mill kroner, som administrasjonen kan disponere der løpende vurderinger gjennom året tilsier det, samtidig som det utgjør en viss sikring mot uforutsette kostnadsøkninger.

Inntekter

Kontingentinntekter

Kontingentregulering for 2012

Kontingentregulering er foretatt i henhold til Landstingets vedtak i februar 2008. Kontingenten er regulert med ordinær lønns- og prisvekst. Kontingenten til FoU justeres på samme måte som ordinær KS kontingent.

For 2012 innebærer dette en regulering som følger:

- Ordinær KS Kontingent med 3,1%
- FoU kontingent med 3,1 %
- Maksimumskontingent med 4,38 %
- Grunnbeløpet med 3,1 %

Administrasjonen tilrår overfor hovedstyret at den ordinære kontingenten til KS og kontingenten for FoU-arbeidet i regi av FoU-ordningen reguleres med ovenstående for kommuner og

fylkeskommuner. Ovennevnte satser er varslet kommuner og fylkeskommuner pr mail av 2. september 2011 og er i tillegg publisert på KS.no.

Andre inntekter

Tjenestesalg

Det budsjetteres med en økning i netto tjenestesalg for 2012 på netto 0,5 mill kroner til 18,5 millioner kroner. Her er det en økning på 1,3 mill kroner knyttet til nye stillinger hos advokatene, men med en samtidig reduksjon i salg av andre tjenester innenfor arbeidslivsområdet og IKT. KS selger dessuten konserninterne tjenester for i overkant av to mill kroner.

Øvrige inntekter

Det er i tillegg budsjettert med 3,5 mill. kroner i royalty fra Kommuneforlaget AS, 8,4 mill kroner til drift av effektiviseringsnettverkene samt inntekter knyttet til arrangementer i regionene med 15 mill kroner. Inntektene på 15 mill kroner har tilsvarende kostnader knyttet til dette da det her i hovedsak dreier seg om refusjon av direkte utgifter knyttet til arrangementene.

Finansinntekter

Finansinntektene vil avhenge mye av utviklingen i finansmarkedene. Den samlede kapitalen KS forvalter er stabil i forhold til foregående år. Med forskuddsvis fakturering av kontingentmidler, er det mest kapital til plassering gjennom første halvår, men god likviditet gjør det mulig å ha en del langsiktige plasseringer også. Med en lav risikoprofil, har KS mye i bank og ulike rentebærende verdipapirer. Utsiktene til vedvarende lave renter gjennom 2012 tilsier forholdsvis moderate finansinntekter. En netto inntekt på 12 mill kroner, anses realistisk.

Gjennom budsjettåret, tas det sikte på å beholde midler plassert i aksjefond som aktivaklasse opp i mot rammebeløpet. Lave renter eventuelt kombinert med stigende inflasjon og økte nominelle rentenivåer lengre fram, vil gjøre obligasjoner mindre attraktive som investeringsobjekter. Foreløpig tyder imidlertid lite på noen nært forestående økning i inflasjon. Rentebærende andel av plasseringene forventes å forbli høy, i tråd med forvaltningsstrategien.

Kostnader

Lønns- og personalkostnader

Nylig framforhandlet lønnsoppgjør, med rammer for 2012 på 3,48 prosent er innarbeidet i lønnsbudsjettet.

Lønnskostnader i 2012 er budsjettert med 210,4 mill kroner hvorav 49 mill i kroner i pensjonskostnad. (basert på siste tilgjengelige underlag fra KLP).

Det er ikke forutsatt noen generelle kutt eller kostnadsrefusjoner. Erfaringsmessig betyr dette at lønnsbudsjettet har en positiv buffer, noe som kan være greit å ha i forhold til vedvarende usikkerhet omkring pensjonskostnader. Mest sannsynlig vil imidlertid de faktiske lønnskostnadene vise seg å bli noe lavere enn budsjettert i 2012.

Regelverksendringer i den nye pensjonsreformen sammen med rekordlav rente løfter pensjonskostnaden. Den kan bli liggende høyt også videre, siden det ikke ser ut til at renten vil stige fremover. Stigende renter vil bringe den ned igjen. Usikkerheten om pensjonskostnadene består inntil videre, ikke minst i påvente av at det vedtas pensjonsreform også for kullene født etter 1953.

Andre drifts- og administrasjonskostnader

Faste felleskostnader budsjetteres samlet for KS både sentralt og lokalt. Det er avsatt to mill kroner til kompetanseutvikling.

IKT drift er budsjettert med 5,6 mill til lisenser og vedlikehold av eksisterende utstyr og programvare. Internasjonale prosjekter er budsjettert med en kontingentfinansiert andel på 0,65 mill kroner.

Avskrivninger/investeringer

Det er budsjettert med 6,8 mill kroner i avskrivninger for 2012. Investeringsbudsjettet for 2012 på 4,6 mill kroner er knyttet til oppgradering og videreutvikling av dagens IKT-systemer, utskifting av PC'er og annet utstyr samt oppgradering av telefonsentralen.

Drift og investeringer vurderes løpende opp mot behov for driftsmidler på andre områder.

Hovedstyret og fylkesstyrene

Dette inkluderer både godtgjøringer og drift. Administrasjonen legger her fram et budsjettforslag hvor kostnadene til styrende organer inklusive en kostnad for landstinget 2012 totalt kommer på i overkant av 19 mill kroner.

Hovedstyret	2 012		
	Godtgjøringer inkl. sos. kostn.	Budsjett andre kostn. 2012	Totalbudsjett 2 012
Drift hovedstyret	4 566 000	1 500 000	6 066 000
Arbeidsgiveravgift	644 000	-	644 000
Intern. Virksomhet/kont IULA	-	800 000	800 000
Landsstyret	195 000	350 000	545 000
Arbeidsgiveravgift	25 000		25 000
landstinget		5 000 000	5 000 000
Landstingsgrupper	-	640 000	640 000
Sum	5 430 000	8 290 000	13 720 000
Fylkesstyrene	Godtgjøringer inkl. sos. kostn.	Budsjett andre kostn. 2012	Totalbudsjett 2 012
Års- og møtgodtgjøring	3 903 000		3 903 000
Arbeidsgiveravgift	520 000		520 000
Møtekostnader, reise etc,		928 000	928 000
Sum	4 423 000	928 000	5 351 000
Sum styrer	9 853 000	9 218 000	19 071 000

Rådmannsutvalg

Oppstilling over sentralt og lokale rådmannsutvalg med godtgjøringer og drift.

Rådmannsutvalg	2 012		
	Godtgjøringer inkl. sos. kostn.	Budsjett andre kostn. 2012	Totalbudsjett 2 012
Rådmannsutvalget sentralt	263 000	350 000	613 000
AGA	37 000		37 000
Sum	300 000	350 000	650 000
RU i fylkene	Godtgjøringer inkl. sos. kostn.	Budsjett andre kostn. 2012	2 012
Møtegodtgjøring	848 000		848 000
Arbeidsgiveravgift	120 000		120 000
Møtekostnader, reise etc,		277 000	277 000
Sum	968 000	277 000	1 245 000
Totalt sentralt og lokalt	1 268 000	627 000	1 895 000

FoU-ordningen

Budsjett FOU (hele tusen)	Arsbudsjett 2011	Arsbudsjett 2011
Kontingent	45 000	43 423
Andre inntekter		
Sum inntekter	45 000	43 423
Lønn og Personalkostnader	4 500	5 200
Driftskostnader	3 500	3 625
Bevilgninger	37 600	35 098
Sum kostnader	45 600	43 923
Driftsresultat	-600	-500
Netto finansposter	600	500
Resultat	0	0

Det er forutsatt 4,6 mill til storbyforskningen og 8,4 mill til effektiviseringsnettverk/FoU i regionene. Administrasjon og formidling av FOU-arbeidet er budsjettert med 8 mill kroner.

KS Bedrift

KS Bedrifts plan og budsjett legges fram for godkjenning i KS Bedrifts styre 30. november. Administrasjonen vil der legge fram følgende budsjett i balanse.

KS Bedrift	Budsjett 2012	Budsjett 2011
Kontingent	24 150	23 500
Andre inntekter	800	800
Sum inntekter	24 950	24 300
Lønn og Personalkostnader	16 900	15 400
Driftskostnader	8 200	9 050
Sum kostnader	25 100	24 450
Driftsresultat	-150	-150
Finansposter	150	150
Resultat	0	0

Tilskuddsfondet

Fondet er i sin helhet avsatt til å dekke KS fremtidige pensjonsforpliktelser. Inntektene består kun av renteinntekter og kostnadene gjelder pensjoner og revisjonshonorar.

Sigrun Vågeng

Morten Dahl

11/57 Høring - NOU 2011-15 - Rom for alle - en sosial boligpolitikk for fremtiden

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/57
2 Rådmannsutvalget	23.11.2011	11/35

Forslag til vedtak

Administrasjonen gis fullmakt til å gi høringsuttalelse til NOU 2011:15 Rom for alle, basert på følgende prinsipper:

KS mener at kommunene må få tilgang til bedre boligsosiale virkemidler, som en bedret bostøtteordning, bedre tilskuddsordninger, en styrket støtteordning for kommunale utleieboliger og en styrket støtteordning for omsorgsboliger/sykehjemsplasser.

KS går mot forslag om ytterligere rettighetsfesting av retten til et sted å bo.

Saksframstilling

Bakgrunn:

Boligutvalget, ledet av Steinkjers ordfører og vararepresentant til KS Hovedstyre, Bjørn Arild Gram, avga sin utredning til Kommunal- og regionaldepartementet (KRD) sommeren 2011. Utvalgets oppdrag var å drøfte og gi tilrådninger på hvordan sentrale oppgaver i den sosiale boligpolitikken skal møtes i årene fremover. Utredningen er omfattende og kommer med mer enn 30 konkrete forslag for å styrke den sosiale boligpolitikken.

Om høringsforslaget:

Høringsforslaget er delt inn i fem hoveddeler:

- Del 1 mandat, innledning og sammendrag
- Del 2 er en grundig beskrivelse av boligens betydning for velferd og levekår, boligmarkedet og den sosiale boligpolitikken

- Del 3 til 5 omhandler de vanskeligstilte på boligmarkedet, roller og organisering i boligpolitikken, og til slutt økonomiske og administrative konsekvenser

Del 3 vanskeligstilte på boligmarkedet

Utvalget har beregnet at det er om lag 150.000 mennesker som er vanskeligstilte på boligmarkedet. Mange av disse er unge, mange er innvandrere og mange er leieboere. Svak tilknytning til arbeidsmarkedet er et kjennetegn for mange av de vanskeligstilte.

Utvalget ønsker blant annet styrket bostøtte, aktiv bruk av startlån, 2500 flere egnede boliger til rusavhengige, personer med psykiske lidelser og dobbeltdiagnoser, flere studentboliger og en målrettet politikk for leie til eie. I tillegg til dette har utvalget en rekke mindre tiltak.

Del 4 Roller og organisering i boligpolitikken

Denne delen av utredningen har fokus på det boligsosiale arbeidet i kommunene og rollefordelingen mellom stat og kommune.

Utvalget fremhever Husbanken som den sentrale statlige aktøren på det boligsosiale området og ønsker å gi Husbanken en styrket rolle og mandat til å samordne den statlige innsatsen innenfor den sosiale boligpolitikken.

Flertallet i utvalget (Jan Frithjof Bernt, Kirsti Kolle Grøndahl, Inger Lise Skog Hansen, Øystein Johannessen, Roar Stangnes og Lene Vågslid) ønsker å ytterlig rettighetsfeste plikten til å skaffe boliger til de vanskeligstilte på boligmarkedet. Utvalgets flertall mener at forsvarlige boforhold er grunnleggende viktig og ønsker derfor å rettighetsfeste dette sterkere enn i dag. Det foreslås gjennomført ved ny paragraf i lov om sosiale tjenester i NAV:

«§ 27 Forsvarlige boforhold

Kommunen er forpliktet til å finne midlertidig botilbud for dem som ikke selv er i stand til dette. Slikt midlertidig botilbud skal ikke gis for lenger enn totalt tre måneder.

Den som etter tre måneder er uten et forsvarlig botilbud og ikke selv er i stand til å skaffe seg dette, har krav på nødvendig hjelp fra kommunen til å skaffe seg et egnet varig botilbud.»

Mindretallet i utvalget (utvalgets leder Bjørn Arild Gram, Martin Mæland, Viggo Nordvik og Inger Østensjø) mener at kommunene allerede i dag i praksis har et betydelig kommunalt ansvar for å skaffe boliger til vanskeligstilte som selv ikke er i stand til det, delvis forankret i eksisterende lovverk. Det er ifølge mindretallet ikke hensiktsmessig å detaljstyre kommunene ytterligere, og heller ikke ønskelig med en stadig større rettighetsfesting i den kommunale tjenesteytingen.

Økonomiske konsekvenser:

Utvalgets samlede budsjettforslag anslås til drøye 850 mill. kroner, hvorav nær halvparten foreslås til en styrking av den statlige bostøtten. Videre vil økt satsning på kommunale utleieboliger koste 150 mill. kroner pr år, flere studentboliger vil koste 110 mill. kroner pr år, og styrkingen av tilpasningstilskudd for boliger for funksjonshemmede vil koste 75 mill. kroner pr år.

Utvalget anbefaler at det foretas en nærmere beregning av hvilke økonomiske og administrative konsekvenser en lovfesting av kommunenes ansvar for å skaffe bolig til vanskeligstilte vil innebære.

Administrasjonens vurderinger

Forslagene om økt statlig bostøtte, satsing på flere tilpassede boliger for ulike målgrupper og satsing på startlån, er uproblematisk å gi sin tilslutning til. Oppfølging av disse forslagene vil være et spørsmål om statlige budsjettprioriteringer.

Administrasjonen mener at kommunene fortsatt har behov for bedre boligsosiale virkemidler som en bedret bostøtteordning, bedrede tilskuddsordninger, en styrket støtteordning for kommunale utleieboliger og en styrket støtteordning for omsorgsboliger/sykehjemsplasser for å kunne gi et best mulig tilbud til dem som trenger bistand fra kommunen.

I Landsstyrevedtak 30. oktober 2009 vedtok Landsstyret at man ønsket å styrke både tilskuddsordningen for omsorgsboliger/sykehjem og tilskuddsordningen for å bygge kommunale utleieboliger. I Landsstyrevedtak 15. oktober 2008 uttaler man seg om styrkingen av bostøtteordningen.

En økt rettighetsfesting kan medføre at kommunene mister sin fleksibilitet i sitt boligarbeid og kan lett føre til standardiserte løsninger. En økt rettighetsfesting kan også frata den enkelte det ansvaret den enkelte har for å finne frem til egnede botilbud. Rettighetsfesting av stadig flere kommunale tjenester framstår også som en trussel mot lokaldemokratiet, og pekes på av kommunene som en viktig drivkraft for en presset kommuneøkonomi.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

11/58 Høring - NOU 2011-11 Innovasjon i omsorg

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/58

Forslag til vedtak

1. Hovedstyret i KS ber administrasjonen utarbeide høringssvar til Helse- og omsorgsdepartementet (HOD) på NOU 2011:11 Innovasjon i omsorg, basert på følgende prinsipper:
2. KS mener at å utvikle innovative løsninger er en avgjørende faktor for at offentlig sektor framover skal kunne opprettholde god kvalitet på sine tjenester og møte utfordringene i framtida. NOU 2011:11 slår fast at innovasjon er like aktuelt for offentlig sektor, den rollen og de tjenestene som leveres der, som for næringslivet. KS er tilfreds med at utredningen tydeliggjør dette, og vil i videre arbeid se innovasjon i omsorg som et første steg på vegen til et helhetlig arbeid med innovasjon i kommunesektoren.
3. KS mener det er viktig at arbeidet med innovasjon i offentlig sektor følges opp videre ikke bare av HOD og NHD, men også av andre departementer. FAD og KRD er viktige for at innovasjon ikke blir et tema isolert til omsorg, og KS forventer at regjeringen tar dette opp i full bredde i det videre arbeidet.
4. For at kommunesektoren skal utvikle innovasjonskultur, må den ha den nødvendige tillit og frihet til å kunne gjøre det. KS mener at lovgivning i mange tilfeller virker konserverende og er til hinder for innovasjon. Vi mener derfor at flere lovfestinger ikke er veien å gå, og støtter ikke forslaget om et kommunalt ansvar for å ta i bruk velferdsteknologi.
5. KS er tilfreds med at Hagen-utvalget peker på at vi mangler reelle og kraftige nok virkemidler for å innfri behovet for støtte og risikoavlastning for mer radikale innovasjonsprosesser i kommunene. Dette er et nytt område for kommunesektoren, som krever friske midler og nasjonal oppmerksomhet.
6. KS mener at det nå er viktig å få på plass virkemidler som understøtter innovasjonsarbeidet i kommunene, ikke på omsorgsfeltet alene, men for den samlede kommunale oppgaveporteføljen. KS ønsker å se satsningen på velferdsteknologi i sammenheng med en målrettet satsning på innovasjon i offentlig sektor. Dagens virkemiddelapparat fungerer ikke som tilrettelegger for innovasjon i offentlig sektor. KS støtter derfor at det etableres en nasjonal ordning («sekretariat») som tar utgangspunkt i partnerskap mellom kommunen og omgivelsene rundt (næringsliv, sivilsamfunn, forskningsmiljø og frivillige organisasjoner), der målet er både

kunnskapsutvikling og innovasjon. Ordningen må finansieres av nasjonale forskningsmidler, og gi muligheter for å søke støtte til innovasjonsprosesser, enten det dreier seg om innovasjon knyttet til teknologi, arbeidsprosesser, forvaltning, lokaldemokrati eller tjenester.

7. KS forutsetter at alle virkemidler for kommunal innovasjon har en oppbygging tuftet på følgende prinsipper; nærhet til praksisfeltet, favner kommunens helhetsperspektiv og en bakgrunn i reelle kommunale behov og problemer. Først da vil man skape grobunn for nye løsninger og neste praksis i større skala.
8. Morgendagens eldre vil leve uavhengige liv, og ønsker å bidra i samfunnet så lenge de kan. KS mener at «fra passiv mottaker til aktiv deltaker» er en riktig tilnærming for å skape bærekraft. KS er opptatt av at framtidige tjenester og bomiljø bør utvikles med brukere og ikke bare for brukere. Dette perspektivet bør gjennomsyre samfunns- og arealplanleggingen på alle nivå og de virkemidlene som kommer som følge av forslagene i utredningen.
9. KS ser at økt kompetanse på alle nivå vil være avgjørende for at man lykkes med å arbeide både strategisk og praktisk med innovasjon i kommunen. KS stiller seg derfor positiv til initiativ i retning av en bred kompetanseheving på området, og økt forskning ses på som en naturlig del av dette. KS støtter forslaget om en innovasjonsutdanning for kommunal sektor. Vi legger til grunn at en slik kompetanseheving skjer på flere nivå, er praksisnær, tar utgangspunkt i kommunesektorens reelle behov og utvikles i samarbeid med sektoren selv.
10. KS stiller seg positiv til utvalgets forslag på næringsutviklingsområdet, deriblant til å utvide Inn på tunet ordningen, en styrking av kommunenes rolle som krevende kunde samt en forenkling av de juridiske vilkårene på innkjøpsområdet.
11. Utvalget foreslår å innføre felles egenbetalingsordninger, finansieringsordning og rettigheter til medisiner, tekniske hjelpemidler og bostøtte for alle, enten de bor i institusjon eller de som bor i eid eller leid bolig. KS mener dette kan ha konsekvenser vi per i dag ikke har nok informasjon om. Forslaget må derfor utredes grundigere før vi kan ta stilling til det.
12. KS ønsker å bli tatt med i videre dialog omkring forslagene, og understreker at en dreining mot økt forebygging innebærer at norsk omsorgs- og helsesektor setter inn innsats tidlig, og at dette må medføre en omprioritering av innsats og ressurser i retning kommunesektoren.

Saksframstilling

Regjeringen nedsatte våren 2009 et utvalg under ledelse av Kåre Hagen; senere kjent som Hagen-utvalget. I utvalgets mandat står det at de skal utrede muligheter og foreslå nye innovative grep og løsninger for å møte framtidens omsorgsutfordringer med særskilt vekt på: ny teknologi, arkitektur og boformer, brukerinnflytelse og egenmestring samt forskning og utvikling. Bakgrunnen for oppnevningen av Hagen-utvalget var erkjennelsen fra Stortingsmelding nr. 25 (2005-2006) *Mestring, mulighet og mening* om at "Samfunnet står overfor krevende omsorgsutfordringer de neste tiårene knyttet til et økende antall eldre, nye brukergrupper og knapphet på helse- og sosialpersonell og frivillige omsorgsytere", og Stortingsmelding nr. 7 (2008-2009) *Et nyskapende og bærekraftig Norge*, som valgte seg ut omsorgssektoren når den skulle se nærmere på innovasjon i offentlig sektor. Innovasjonsmeldinga foreslo å opprette et offentlig utvalg for å arbeide med disse spørsmålene.

Hagen-utvalget har gjennomført drøftingsmøter med ulike berørte parter, og KS har gitt innspill i flere omganger. Utvalget har også hatt dialog med KS' Innovasjonsallianse for kommunesektoren underveis i sitt arbeid, og flere av KS FOU-prosjekter er benyttet i utvalgets arbeid.

Utvalget har valgt en helhetlig tilnærming til framtidens omsorgsutfordringer. Oppsummert mener utvalget at disse ikke kan løses av helse- og omsorgssektoren alene, og at tradisjonelle virkemidler som mer fagpersonell, flere institusjoner og nye formelle hjelpeordninger ikke vil løse utfordringene. Utvalget foreslår et bredere perspektiv – et felles offentlig ansvar – der de fleste samfunnssektorer

bidrar i arbeidet med å utvikle fellesskapsløsninger tilpasset nye behov og tilgjengelige ressurser. Utvalget peker på at innovasjonsarbeidet i omsorgssektoren bør skje som en del av en helhetlig innovasjonssatsing, der en finner løsninger i mellomrommet mellom helse og sosialtjenestene og de øvrige kommunale sektorene og mellom kommune, nærmiljø og næringsliv. Utvalget hevder videre at omsorgskrisen ikke skapes av eldrebølgen, men av forestillingen om at omsorg ikke kan gjøres annerledes enn i dag.

KS innovasjon og utvikling har gjennomført en bred prosess i arbeidet med høringsuttalelsen. Både valgte organer i noen av regionene og relevante fagavdelinger har gitt tilbakemeldinger på et høringsdokument. Styrene i Rogaland, Buskerud og Telemark har gitt sine innspill til saken. Det har også rådmannsutvalgene i Buskerud, Telemark og Vestfold. I tillegg har Sør-Trøndelag hatt en bred administrativ drøfting av saken og dette dannet grunnlag for et vedtak i Fylkesmøtet. Oppsummert er det en bred tilslutning til perspektivene og forslagene i utvalgets utredning. Flere understreker i tillegg at de mange løsningsforslagene i utredningen har stor relevans for arbeidet med samhandlingsreformen og intensjonene i denne, og at dette må ses i sammenheng. Innspillene er bakt inn i saksgrunnlaget.

Nedenfor følger en nærmere beskrivelse av de fem hovedområdene i utredningen, og KS vurderinger av disse.

1. Ny samhandling – næromsorg, medborgerskap og samskaping

Utvalget er opptatt av kommunens samhandlingsflate mot det sivile samfunn. Utvalget ser flere løsninger knytta til økt fokus på næromsorg, medborgerskap og samskaping. Utvalget mener at en slik tilnærming vil mobilisere flere ressurser inn i den økonomiske og sosiale verdiskapingen. Det handler om å utnytte de sosiale og menneskelige ressursene i befolkningen og i samfunnet som helhet, som en motvekt til kontinuerlig ekspansjon av offentlige omsorgstjenestene, kjennetegnet ved ansvarsovertakelse, profesjonalisering, organisatorisk formalisering og medikalisering. Utvalget ønsker nye arbeidsmetoder og faglige tilnærminger med større vekt på aktiv omsorg og hverdagsrehabilitering som innebærer økt deltakelse, interaksjon og en tverrfaglig tilnærming. Medborgerskap er en viktig nøkkel; i dette ligger det en forståelse for at et sterkt velferdssamfunn bare kan skapes sammen med innbyggerne.

KS mener at framtidens omsorgsutfordringer må møtes med et bredt perspektiv. En dreining i retning av en organisering mot nærmiljøene, med sterkere satsing på hjemmebasert omsorg, trygghetsplasser, åpne sykehjem og nye yrkesgrupper gir en spennende inngang og en viktig motvekt til den ensidige fokuseringen på at sykehjemsplasser er det eneste som virker. Dette er i tråd med en ønsket utvikling. Vi ser imidlertid at det i forlengelsen av dette ønsket ligger mange grenseopp ganger som skal gås opp blant annet i et arbeidsgiverperspektiv.

Utvalget foreslår en nasjonal overenskomst som følges opp med lokale avtaler om partnerskap mellom offentlig og frivillig virksomhet på omsorgsfeltet. Her refereres det til KS og Frivillighet Norges plattform for samspill og samarbeid om utvikling av frivillighetspolitikken. Utvalget er også opptatt av at det utvikles nye eier- og driftsformer som samvirkeforetak, brukerstyrte ordninger og sosialt entreprenørskap som skaper tjenestetilbud med merverdi. KS er positiv til at det tenkes nytt på dette området og ønsker større frihet for kommunene til å prøve ut nye modeller og løsninger sammen med frivillige organisasjoner.

Utvalget foreslår også virkemidler knytta til en ny pårørendepolitikk. Parallelt med arbeidet i Hagen-utvalget ble Kaasa-utvalget nedsatt i 2010 for å se på denne. Utvalget overleverte nylig sin rapport NOU 2011:17 *Når sant skal sies om pårørendepolitikken*. KS vil se samlet på forslagene på dette området, og kommer med en tilbakemelding på dette i sin høringsuttalelse på NOU 2011:17.

KS er opptatt av at det framover legges økt vekt på samskaping som tilnærming for å finne bærekraftige løsninger på komplekse utfordringer. Samskaping innebærer at alle interessenter er involvert gjennom hele prosessen, at løsninger skapes med og ikke for, samt at ny viten og kreative

ideer genereres gjennom gjensidig læring. I dette ligger det et stort potensiale for innovative løsninger der alle gode krefter inviteres inn for å bidra.

2. Ny teknologistøtte

Utvalget framhever at velferdsteknologien kan understøtte en ny utvikling og være et av flere tiltak for å endre omsorgstjenestenes innretning, med større vekt på «hjelp til selvhjelp», selvstendighet, sosial deltakelse, aktiv omsorg og hverdagsrehabilitering. På den måten kan den svare på mange av de behov omsorgstjenestenes nye brukergrupper har, og være godt tilpasset nye seniorgenerasjoners behov. Utvalget peker på at en slik omlegging vil kreve større faglig bredde med sterkere vekt på aktivisering, gruppe- og nettverksarbeid, og at dette gir gode muligheter for å utnytte ressursene bedre i møte med framtidens omsorgsutfordringer. Utvalget mener at slik teknologi har et betydelig uutnyttet potensial i Norge, og at omsorgssektoren må gjøre seg nytte av og forbedre kvaliteten på sine tjenester ved bruk av teknologi.

Utvalget foreslår et nasjonalt program for utvikling og implementering av velferdsteknologi, som en del av Omsorgsplan 2015. Statlig innsats skal stimulere kommunene til å implementere ny teknologi og tilrettelegge for forvaltning, behandling, assistanse og omsorg på nye måter. I forslaget ligger en tretrinns utbygging av velferdsteknologi: 1) Trygghetsalarm, 2) Kommunikasjonsteknologi og sosiale medier, og 3) Teknologi som stimulerer, strukturerer og aktiviserer hverdagen.

KS gjennomførte vinteren 2011 en undersøkelse om velferdsteknologi i kommunene, og den viser at det haster å få på plass økt kunnskap på dette området. Vi ser at en utbredelse i bruk av velferdsteknologi fordrer at noen går foran og tester løsninger i liten skala, at dette skjer innenfor trygge rammer, og at resultatene evalueres. Først på denne basis vil man være klar for å rulle ut og få til spredning i stor skala. Samtidig er KS utålmodig på dette området. Forsøkene som er i gang viser at det tar tid å etablere, teste ut, evaluere for så å spre kunnskapen på dette feltet. Videre er mange av forsøkene små i omfang, fragmenterte og det er nødvendig med en taktøkning.

KS og NHO utarbeidet i 2009 rapporten «Arbeidskraft og teknologi» (ARTE). KS hovedstyre vedtok som følge av rapporten å anbefale en nasjonal motor for utvikling og utprøving av velferdsteknologi i kommunesektoren. KS ser på velferdsteknologi som et viktig virkemiddel for kommunal innovasjon, og er derfor positive til utvalgets forslag om et nasjonalt program for velferdsteknologi. KS støtter også utvalgets forslag om en teknologiplan 2015. Parallelt er det også viktig at arbeidet med lovendringer kommer raskt i gang, slik at disse tilpasses innretninger på framtidens omsorgsløsninger og ikke fortsetter å være et hinder for utviklingen på dette området.

KS mener ikke at flere lovfestinger er veien å gå, og støtter derfor ikke forslaget om at et kommunalt ansvar for å ta i bruk velferdsteknologi. Det er viktigere å finne løsninger som stimulerer og legger til rette for at kommunene tar initiativ.

3. Nye rom

Det investeres store beløp i utbedring og nybygging hvert eneste år, og boligmassen er under kontinuerlig endring. Utvalget er opptatt av at disse endringene må skje som følge av en bevisst planstrategi som tar hensyn til framtidens befolkningsutvikling og nye generasjoners behov. Utvalget argumenterer sterkt for at vi må bruke tida fram til 2025 til å utvikle og teste ut nye innovative løsninger. Det påpekes at det er nå før etterkrigsgenerasjonen for alvor møter alderdommen, at vi har handlingsrommet til dette. Dette handler ikke bare om bygninger men også nye organisasjonsmodeller og integrering av teknologi. Utvalget foreslår at det bevilges tilskudd til planlegging og gjennomføring av tiltak som stimulerer til utvikling og utprøving av nye innovative modeller og løsninger. KS ser at det er behov for forsøk som stimulerer til utvikling og utprøving av nye modeller og løsninger på framtidens utfordringer knytta til bolig, boformer og tjenesteutvikling samt teknologi. Som det er tilfellet for velferdsteknologi mener KS at det også på dette området er viktig at det settes fart på arbeidet, at det koordineres og at kunnskap spres.

KS ser et stort behov for midler til utvikling av alternative boløsninger og etablering av testboliger for utprøving av ny teknologi, samt kompetansetilskudd til kunnskapsutvikling og forsøksprosjekter innenfor framtidens boligløsninger. Flertallet av uttalelsene fra fylkesleddene påpekte også dette, og at Husbanken generelt trenger fornying.

Utvalget påpeker også at virkemidlene i boligpolitikken i større grad må fokusere på ombygging og fornyelse av de boliger og institusjoner som allerede finnes, og at Husbankens økonomiske virkemidler til ombyggings- og utbedringsformål bør styrkes gjennom øremerkede stimuleringsstilskudd. For øvrig tar utvalget til orde for nye konsepter som skiller mellom bolig og korttidsopphold, mellom privat og offentlig areal, og mellom helsetjenester og andre tjenester, og boligtilbudet/institusjonene skal være en integrert del av nærmiljøet.

Utvalget ønsker å komme bort fra en ordning som ikke er lik for personer som bor i institusjoner og de som bor i eid eller leid bolig. De foreslår derfor å innføre samme egenbetalingsordning, finansieringsordning og rettigheter til medisiner, tekniske hjelpemidler og bostøtte for alle, enten de bor i institusjon eller de som bor i eid eller leid bolig. KS mener at dette forslaget kan ha konsekvenser vi per i dag ikke har nok informasjon om, og forslaget må derfor utredes grundigere før man kan ta stilling til dette.

4. Ny innsikt

Utvalget påpeker at forskning på kommunene generelt og på omsorgsfeltet spesielt er en alvorlig forsømt oppgave, og retter kritikk mot det de mener er et altfor fragmentert felt med uutnyttede kunnskapspotensialer. De hevder at kunnskap er utviklet om sektoren og ikke for sektoren, og med altfor små ressurser i forhold til sektorens omfang og kompleksitet. Utvalget foreslår en strategi for nasjonal kunnskapsutvikling, som bygger på en tiårig utviklingsplan, herunder en opptrapping av FIU-midler (forskning, innovasjon og utvikling) til 1 % av det samlede budsjettet for omsorgstjenesten i 2022 (utgjør omtrent 2 promille i dag). Utvalget argumenterer for en innovativ kunnskapsutvikling basert på en bred flerfaglig plattform; medisinsk, samfunnsvitenskapelig, arkitektur/design/teknologi og bestillerkompetanse. De tar oppgjør med det de mener er en medikalisering av omsorgstjenestene og tar til orde for en sterkere utvikling av omsorgstjenestens praktiske og sosiale dimensjon hvor den fulle bredden av kunnskap og menneskelig innsikt mobiliseres for å gi brukerne en samlet livssituasjon som er best mulig.

KS ser i utredningen en anerkjennelse av behovene og utfordringene omsorgsfeltet står ovenfor og støtter forslaget om opptrapping av FIU-midler. KS forutsetter at denne satsingen tas av statlige forskningsmidler. KS har tidligere argumentert for at kunnskapsutviklingen på feltet skal ha en bred flerfaglig plattform, og at kunnskapen skal utvikles med sektoren selv som sentral aktør. KS er svært tilfreds med et skifte i tilnærming fra pasient til hele mennesket, og støtter en tilnærming som er helhetlig og langsiktig og mye mer bærekraftig en dagens innretning.

Utvalget ønsker et praksisnært utviklingsarbeid og at lokalt initierte utviklingsprosjekter må rammes inn av en nasjonal politikk for å understøtte kunnskap som gjøres og gi kommunene og deres samarbeidspartnere tilgang til finansieringskilder som er tålmodige, og som kan gjøre spennende prosjekters framdrift mer uavhengige av den lokale, kommunale økonomiske situasjon. For å imøtekomme et samlet behov foreslår utvalget et nasjonalt sekretariat for innovasjon i kommunesektoren – NISO. Sekretariatet foreslås lagt til Senter for Omsorgsforskning på Gjøvik.

KS mener at det bør etableres en ordning med utgangspunkt i partnerskap mellom kommunen som hovedaktør og omgivelsene (næringsliv, sivilsamfunn, forskningsmiljø og frivillige organisasjoner) der det er mulig å søke om støtte i sine innovasjonsprosesser. KS støtter derfor forslaget om et nasjonalt sekretariat for innovasjon i kommunesektoren og deler synet på at dette er et viktig strategisk grep. KS ønsker på nåværende tidspunkt ikke å konkludere på plassering av sekretariatet. Det viktigste for kommunene er at det her er krav som må oppfylles blant annet i forhold til kompetanse, læringsmiljø, kommuneforståelse og nærhet til praksisfeltet. Dette området er under utvikling og mange aktører er i startgropen med sitt arbeid. KS mener at en økt nettverkstilnærming må inngå i

framtidige arbeidsmåter, og dette må også gjenspeiles i at de ulike virkemidlene støtter oppunder ulike partnerskapsmodeller.

Et nasjonalt sekretariat for innovasjon i kommunal sektor og et nasjonalt program for velferdsteknologi må ses i sammenheng, selv om det ene eventuelt vil utvikles før det andre. For kommunene er velferdsteknologi en del av arbeid med å utvikle innovative løsninger for bruk i sine tjenester, og handler like mye om innovasjon i arbeidsprosesser som om teknologiinnovasjon.

KS er opptatt av økt kunnskap på innovasjonsfeltet. Til tross for at kommunene i praksis har vært innovative gjennom historien, er innovasjon en tenkning og metode som er ny i kommunal sammenheng. For at innovasjon skal bli en del av kulturen i offentlig sektor, mener KS det er behov for en innovasjonsutdanning skreddersydd for offentlig sektor. KS støtter forslaget om en "innovasjonsskole" for kommunesektoren. KS mener der riktig at en innovasjonsutdanning ikke skal ha fokus på omsorg isolert sett – men hele kommuneoppdraget. Videre er KS opptatt av at utdanningen inneholder tilbud også for folkevalgte, da deres rolle i innovasjonsarbeidet er av stor betydning for at kommunene skal lykkes. Parallelt med dette er KS opptatt av at innovasjon, tverrfaglig oppgaveløsning, nettverksarbeid, samskaping og helhetsperspektivet i større grad inn i de utdanningsløpene som per i dag er ressursleverandører til kommunesektoren.

Kommunene jobber med helse, velferd, pleie og omsorg – i økende grad som en sømløs tjeneste, der egenmestring, forebygging og tidlig innsats er stadig viktigere. Samhandlingsreformen er tuftet på at en bærekraftig helse og omsorgstjeneste er en tjeneste som satser på tidlig innsats og som så langt det er mulig "holder folk unna" helsetjenestene. KS er derfor mer opptatt av dette "horisontale" perspektivet – som kommunens oppdrag er – enn å skille sektor fra sektor. Hvis vi tolker Hagen-utvalget riktig, er skillet mellom pasientperspektivet og mestringsperspektivet det sentrale – og for at ikke spesialisthelsetjenesten også i framtida skal prioriteres i forskningssammenheng, er det viktig at det horisontale (i Hagen definert som omsorgstjenesten) perspektivet ivaretas og prioriteres.

5. Ny næring

Utvalget påpeker at det vil være god langsiktig næringsutvikling å utnytte den offentlige innkjøpsmakten til å stimulere fram og prøve ut produkter og løsninger, som produsentene i neste omgang utvikler videre for salg til individer som ønske å være mest mulig selvhjulpne uten omsorgstjenestenes assistanse. Kommunesektoren som krevende kunde, OPI (offentlig – privat innovasjon), og bestillerkompetanse er sentrale elementer i utvalgets tenkning. KS er opptatt av innovasjonspotensialet som ligger i innkjøp. Erfaringene fra Nasjonalt program for leverandørutvikling viser at økt kompetanse og bevisstgjøring både hos leverandører og hos kommunale innkjøpere er veien å gå.

Utvalget er også opptatt av å endre rettstilstanden slik at det blir tydeligere med henhold til vilkårene for når et utviklingsprosjekt er å betrakte som et offentlig innkjøp, fortolkningen av et utviklingsprosjekt og utredninger knytta til egne juridiske eierformer i større samarbeidsprosjekter. KS støtter en forenkling på dette området.

Utvalget mener at «Inn-på-tunet» ordningen ikke bør avgrenses til landbruket, men utvides til flere næringer og virksomheter slik at den kan bli en viktig utløsende faktor for oppbygging av dagaktivitetstilbud til ulike målgrupper. KS mener at det er et klokt grep for å imøtekomme behovet for dagaktivitetstilbud.

Trepartssamarbeidet som er foreslått lagt til grunn for innovasjonsvirkemidler er en god strategisk måte å sikre at innovasjon i kommunene framover skjer i samskaping med omgivelsene, noe som også vil tjene næringsliv og frivillig sektor.

Sigrun Vågeng

Victor Ebbesvik

11/59 Høring - NOU 2011-10 - I velferdssatens venterom om mottakstilbudet for asylsøkere

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Rådmannsutvalget	23.11.2011	11/37
2 Hovedstyret	09.12.2011	11/59

Forslag til vedtak

Administrasjonen gis fullmakt til å avgi en høringsuttalelse til Bergeutvalgets innstilling, / velferdsstatens venterom - mottakstilbudet til asylsøkere (NOU 2011:10), basert på følgende prinsipper:

1. Statens overordnede asylpolitikk gjenspeiler kommunenes muligheter og begrensninger for å finne gode lokale løsninger, særskilt kan i denne sammenheng nevnes statens saksbehandlingstid. Kortere saksbehandlingstid er en særlig viktig faktor som ville gi en positiv effekt på flere av forslagene innenfor både sosiale tjenester, barnehager og norskopplæring.
2. KS mener at norske vertskommuner er pålagt store oppgaver som staten bør ha ansvaret for. KS er derfor uenig i forslag som pålegger vertskommunene enda større forpliktelser.
3. KS mener det er nødvendig med større kontinuitet i mottakssystemet, lengre avtaleperioder og økonomisk forutsigbarhet. Dette er viktige nøkkelfaktorer for innsatsen til både vertskommunene og kommunale driftsoperatører. Kontraktstiden for basismottakene bør være på minst 10 år.
4. For at flere kommuner skal være med i konkurransegrunnet, mener KS det er nødvendig at fristene i anbud om mottaksdrift utvides. De nødvendige administrative og politiske prosessen er ofte årsaken til manglende kommunal deltakelse i konkurranser om mottaksdrift.
5. KS mener tilskuddet til vertskommunene bør økes fra 3 til 6 måneder etter oppsigelse av mottaksdriften. Dette fordi kommunene ikke klarer å avvikle arbeidsforhold innen 3 måneder, og påføres utgifter til stillinger etter at mottaksdriften har opphørt.
6. KS mener det er helt nødvendig at det foretas en utredning for å sikre at vertskommunene får dekket utgiftene til ressurskrevende personer på en bedre måte enn i dag.
7. KS går i mot å gi asylsøkere rettigheter etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester med mer § 3-2 første ledd punkt 6 samt § 3-6. KS mener at UDI må etablere mottak som kan ivareta funksjoner som hører inn under disse lovbestemmelsene. I enkelttilfeller hvor det kreves ekstra innsats, kan UDI kjøpe tjenester fra kommunene, slik praksisen er ved dagens system. Alternativt kan mottaket inngå en avtale med en kommune som kan gi et midlertidig botilbud for personen(e) i asylsøkerfasen.
8. KS mener at barn i mottak bør ha et tilbud om barnehage fra 3-årsalderen. Driftsoperatøren må ha hovedansvaret for å tilrettelegge et tilbud til barn som ikke har barnehagetilbud pga. manglende plass eller etter foreldrenes ønske. KS støtter ikke forslaget om lovfesting av retten til barnehageplass for alle asylsøkere over 2 år.
9. KS mener at bo- og omsorgstilbudet til enslige mindreårige over 15 år må styrkes i tråd med utvalgets anbefalinger. Økt bemanningstetthet og krav til kompetanse er et langt bedre alternativ enn etablering av omsorgssentre for denne gruppen.
10. KS ønsker ikke at vertskommunen ved den kommunale barneverntjenesten påføres ytterligere oppgaver i forbindelse med utarbeidelse av oppfølgingsplaner for gruppen enslige mindreårige asylsøkere 15-18 år.

11. KS mener det er viktig at asylsøkere i 16-17 årsalderen får et tilbud om videregående utdanning. Samtidig som at dette rettighetsfestes, forutsetter KS at det etableres en tilskuddsordning for å dekke utgiftene.
12. Det er viktig at beboerne i mottak har et aktivitetstilbud, da dette er en vesentlig faktor for asylsøkernes psykiske helse og mestringsevne. KS støtter derimot ikke utvalgets anbefaling om at rett til norskopplæring for asylsøkere bør lovfestes.
13. KS støtter verken forslaget om at beboere i mottak som venter på bosetting påbegynner norskopplæring i henhold til introduksjonsloven § 17 og § 18, eller at kvalifiserende tiltak i mottak bør ses i sammenheng med introduksjonsprogrammet i kommunene.
14. KS viser til at utvalgets forslag samlet har betydelige økonomiske konsekvenser. KS forutsetter at dersom disse vedtas, kompenseres kommunesektoren fullt ut for merutgiftene.

Saksframstilling

Bakgrunn

Mottaksutvalget, ledet av Gunnar Berge, avga sin utredning til Justis- og politidepartementet sommeren 2011. Utvalgets oppdrag har vært å foreta en helhetlig gjennomgang og vurdering av norske myndigheters tilbud om innkvartering og tjenester til personer som søker asyl i Norge. Utvalget har utredet ulike modeller for organisering og ansvars plassering, og de har sett på hvilke tilbud som skal gis asylsøkere fra søknaden innleveres til bosetting eller retur. Utvalget har også utredet de lovmessige konsekvensene av forslagene som legges fram.

I dette notatet presenteres utvalgets forslag på de enkelte områder, og administrasjonens vurderinger av disse forslagene. Administrasjonen anbefaler at høringsvaret til KS hovedsakelig konsentrerer seg om tiltak som berører kommunal sektor, herunder vertskommunenes rolle, sosiale tjenester, barnehager og norskopplæring.

Driftsoperatører og basismottak

Det er tre typer driftsoperatører på markedet i dag; kommunal (11,1 %), privat (79,7 %) og organisasjon (9,2 %). Utvalget legger opp til at flere kommunene skal få en større rolle som driftsoperatør. Utvalget foreslår en etablering av en basis i mottakssystemet på 3000-4000 plasser med kontrakter av 5-6 års varighet, som har 1 års oppsigelstid. Målsettingen er en lik fordeling mellom de tre typer operatører vi har i dag.

En modell med basismottak vil skape større forutsigbarhet og stabilitet både for vertskommune, personale og driftsoperatører. Det er viktig å ivareta ekspertisen som bygges opp gjennom lengre mottaksdrift. Det bør derfor vurderes å utvide kontraktstiden til 10 år, eller ubegrenset med 1 års oppsigelse.

Vertskommunenes rolle

Vertskommunenes ansvar og oppgaver overfor asylsøkere har sitt grunnlag i sektoransvaret. Det betyr at alle fagmyndigheter, sektorer og forvaltningsnivåer på sine områder har samme ansvar for personer med innvandrerbakgrunn som for den øvrige befolkningen, og vurderer tiltak for å sikre at alle i befolkningen får del i tjenestetilbudet. Det er staten ved UDI som har ansvaret for å gi et tilbud til asylsøkere, og det er også UDI som avgjør hvor asylmottaket skal plasseres. Kommunene har ingen innflytelse over hvorvidt det skal etableres mottak i kommunen. Det er derfor veldig positivt at utvalget anbefaler at UDI bør ivareta både kommunenes og lokalbefolkningens behov for informasjon.

Sammenlignet med andre europeiske land, skiller Norge seg ut ved at det er kommunene som er pålagt ansvaret for en rekke tjenester til beboerne. Vertskommunene mottar et tilskudd fra staten

som skal dekke kommunenes gjennomsnittlige utgifter til helse, barnevern, tolk og administrasjon i forbindelse med drift av mottak i kommunene. Flere av forslagene går ut på å utvide kommunenes ansvar til å omfatte bl.a. Lov om sosiale tjenester og rett til barnehageplass.

KS erfarer at mange kommuner sliter i dag med å gi tilstrekkelige tjenester og det kan bli en belastning å gi ytterligere oppgaver overfor beboere i asylmottak. Den største utfordringen for kommunene er uforutsigbarheten. Opphold i mottak er midlertidig, og sammensetningen av beboerne endrer seg stadig. Asylmottak etableres og legges ned på kort varsel. Erfaringer viser at det er en risiko å ansette nye for å ivareta tjenester til beboerne i mottak. Utvalgets forslag om at vertskommunene får en lengre utbetaling av tilskuddet ved nedleggelse av mottak, vil kunne lette noe på denne utfordringen for kommunene.

Ressurskrevende brukere er også en stor utfordring for vertskommunene. Det kan være barn med nedsatt funksjonsevne som har behov for spesialundervisning, eller det kan gjelde barnevern eller helsetjenester. Utvalget foreslår en nærmere utredning på hvordan vertskommunene kan få dekket utgifter til spesielt ressurskrevende personer på en bedre måte enn i dag, noe som det er god grunn til å gi sin tilslutning til. Dette gjelder både på undervisningssektoren og helse- og omsorgssektoren. Utvalgets forslag om at nye vertskommuner bør få et engangstilskudd på 100 000 kroner til planlegging og forberedelser, er også positivt.

Asylsøkere og sosiale helsetjenester

Asylsøkere i Norge har samme rett til helsetjenester som den øvrige befolkningen. En del av de tiltakene som iverksettes i mottak, er en konsekvens av at asylsøkere ikke har rett til sosiale tjenester. Det kan gjelde bo- og omsorgsløsninger for funksjonshemmede, støttekontakt, forsterket bemanning og lignende. UDI har imidlertid en ordning som går under betegnelsen ekstraordinære tiltak (post 21), og som omfatter ulike typer utgifter forbundet med innkvartering av asylsøkere til bl.a. særskilte tiltak som vakthold og tilrettelegging av boforhold for personer med særskilt behov. Flertallet i utvalget anbefaler at asylsøkere gis en rett til sosiale tjenester etter § 4-2 i sosialtjenesteloven, og at retten til tilsvarende tjenester videreføres i ny kommunal helse- og omsorgslov § 4-2 i sosialtjenesteloven er videreført i § 3-2 første ledd punkt 6 samt § 3-6 i ny helse- og omsorgstjenestelov, gjeldende fra 1.1.2012¹.

Etter administrasjonens vurdering bør dagens system der UDI ved driftsoperatør skal sørge for en innkvartering og oppfølging av asylsøkere videreføres. Norske kommuner er allerede påført store belastninger for å yte tjenester til beboerne i asylmottak. UDI bør i stedet etablere mottak som kan ivareta funksjoner som er listet opp i de nevnte lovparagrafene. En annen mulighet kan være at man foretar en alternativ mottaksplassering i de vanskeligste tilfellene. Dette forutsetter at det inngås en avtale med en kommune som kan gi et midlertidig botilbud mens personen(e) er i asylsøkerfaser og at kommunene får dekket utgiftene sine.

¹

§ 3-2. Kommunens ansvar for helse- og omsorgstjenester

For å oppfylle ansvaret etter § 3-1 skal kommunen blant annet tilby følgende:.....

6. Andre helse- og omsorgstjenester, herunder:

- a. helsetjenester i hjemmet,
- b. personlig assistanse, herunder praktisk bistand og opplæring og støttekontakt,
- c. plass i institusjon, herunder sykehjem og
- d. avlastningstiltak

.....

§ 3-6. Omsorgslønn

Kommunen skal ha tilbud om omsorgslønn til personer som har et særlig tyngende omsorgsarbeid.

Barn og unge

Flertallet i utvalget går inn for å fremme forslaget om rett til barnehageplass for alle over 2 år. I påvente av at rett til barnehageplass innføres, anbefaler flertallet en utvidelse av gjeldende ordning med tilskudd til barnehageplass for asylsøkere, slik at også to- og treåringer sikres tilbud om plass i barnehage.

Det er viktig at kommunene i størst mulig utstrekning gir et barnehagetilbud til asylsøkere, men det er nødvendig å ta hensyn til vertskommunenes kapasitet. Det kan også virke urimelig at asylsøkerbarn skal gå foran i køen for de som trenger en barnehageplass pga. at foreldre er i arbeid. KS har i høringsnotat til KD den 2. september 2009, gått i mot en lovfesting til at asylsøkerbarn skal få en rett til barnehageplass.

Når det gjelder bo- og omsorgstilbudet for enslige mindreårige over 15 år, anbefaler utvalget en generell økning på bemannings- og kompetansesiden. Utvalget anbefaler videre at kommunal barnevernsmyndighet bistår avdelinger med enslige mindreårige med utarbeidelse av oppfølgingsplan for den enkelte beboer, som rådgivende instans. Det vises til at regional statlig barnevernmyndighet har en lovfestet plikt til å treffe et oppfølgingsvedtak som grunnlag for barnets oppfølging i omsorgssentre for enslige mindreårige.

Denne sammenligningen mener administrasjonen er urimelig. I 2010 var kostnaden per plass i statlige omsorgssentrene på kr 1 890 000, mot kr 335 000 per mottaksplass mellom 15-18 år. Det kommunale barnevernet er allerede en svært presset tjeneste mht. ressurser. Det er derfor viktig at barneverntjenestene i vertskommunene ikke blir påført flere oppgaver og ansvar.

Kvalifisering

Utvalget foreslår at asylsøkere i 16-17 års alder gis en rett til videregående utdanning. Det er imidlertid kun en liten andel i denne aldersgruppen som har en tilstrekkelig skolebakgrunn som oppfyller kravet for inntak til videregående utdanning. De det gjelder står ofte uten et tilbud og mister verdifull tid mht. utdanning. Det taler for at asylsøkere i 16-17 års alder bør få denne rettigheten, men med økonomisk kompensasjon til den aktuelle fylkeskommune. Ved en evt. situasjon med stor tilstrømming av denne gruppen, bør det vurderes å etablere egne mottaksklasser.

Norskopplæring for beboere i ordinære mottak er en vesentlig faktor for asylsøkernes psykiske helse, mestringsevne og evne til integrering. Utvalget mener derfor at en rett til norskopplæring for asylsøkere bør lovfestes.

Aktivitetstilbud i mottak som motvirker passivisering er viktig, men er svært problematisk å påføre vertskommunene ytterligere lovpålagte oppgaver, jfr. tidligere beskrivelse av eksisterende oppgaveportefølje. I tillegg er det en utfordring med lovfesting når over halvparten av asylsøkerne får avslag på søknaden.

Utvalget mener det er behov for å undersøke nærmere om beboerne i mottak som venter på bosetting, påbegynner norskopplæring i henhold til introduksjonsloven § 17 og § 18. Videre mener utvalget at kvalifiserende tiltak i mottak bør ses i sammenheng med introduksjonsprogrammet i kommunene.

En slik rettighet vil medføre betydelig ressursinnsats og ikke minst administrasjon fra både verts- og bosettingskommunenes side. Det blir uryddig å pålegge vertskommunene å etablere kvalifiserende tiltak for personer med opphold. Dette ansvaret må ligge hos bosettingskommunen og i henhold til introduksjonslovens § 2, slik det er i dag.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Alle nye oppgaver kommunene pålegges som følge av forslagene må dekkes i sin helhet av staten, dersom de vedtas. Dette følger av vedtatte prinsipper for fullfinansiering av statlige reformer.

Summen av utvalgets forslag er omfattende. Flere kommuner har i dag utfordringer med å gi lovpålagte tjenester til beboerne i asylmottak og må derfor ikke påføres ytterligere oppgaver. Det er ofte vanskelig for kommunene å bygge opp et tilstrekkelig tjenesteapparat for asylmottak. Usikkerheten omkring varigheten av mottaket forsterker dette problemet. Utvalget har ikke foretatt kostnadsanalyser på flere av områdene som det foreslås endringer på.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

11/60 Høring - forslag til lov og forskriftsendringer om bruk av offentlig tilskudd og foreldrebetaling i ikke kommunale barnehager

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/60
2 Rådmannsutvalget	23.11.2011	11/33

Forslag til vedtak

KS mener det foreliggende forslaget til bestemmelser om bruk av offentlige tilskudd og foreldrebetaling er hensiktsmessig for kommunene med sikte på å kontrollere og sikre at midlene benyttes som forutsatt.

KS vil samtidig understreke at de aller fleste private barnehageeiere driver serøst og godt. Det er derfor bra at bestemmelsene ikke pålegger kommunene en generell og omfattende kontroll med private barnehager, og at kommunenes kontrollomfang kan baseres på en risikovurdering fra kommunenes side.

Saksframstilling

Da nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammefinansiert sektor var til behandling våren 2010, ble det avdekket betydelig motstand mot de foreslåtte bestemmelsene som gjaldt utbytteregulering for private barnehager. KS var en av dem som i sin høringsuttalelse gikk imot forslaget – først og fremst med den begrunnelse at det ville være uhensiktsmessig å legge opp til et komplisert kontrollregime som ville føre til betydelig økte administrative kostnader for kommunene. Spørsmålet om utbytteregulering ble etter dette utsatt, mens de øvrige delene av forslaget ble vedtatt i oktober 2010.

Forslaget som nå er på høring, skal ifølge departementet bidra til å styrke kontrollen med tilskuddene til de private barnehagene og sikre at offentlig tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna til gode. Formålet er likeverdig kvalitet mellom offentlige og private barnehager og å sikre at økte bevilgninger til private barnehager også skal gi økt kvalitet. Det presiseres at det også i fremtiden er ønskelig å ha en barnehagesektor med seriøse, private aktører som driver barnehager med god kvalitet. Videre pekes det på at det finansieringsansvaret for sektoren som kommunene har fått gjennom overgangen til rammefinansiering f.o.m. 2011, følges opp med et regelverk som i større grad gir kommunene muligheter til å inndra offentlige tilskudd og foreldrebetaling dersom midlene ikke brukes i tråd med forslaget. Et mål med de nye reglene er at kommunene skal få mer tilpassede og adekvate sanksjonsmuligheter enn hva dagens regelverk gir rom for. Det legges opp til at de nye reglene for tilsyn og kontroll skal være hensiktsmessige både for kommunene og barnehagene. Dette gjelder særlig små barnehager med liten administrativ kapasitet, og disse unntas derfor fra deler av de foreslåtte rapporteringskravene.

Hovedinnhold i forslaget

1. En ny lovbestemmelse i barnehageloven som fastslår at offentlige tilskudd og foreldrebetaling skal komme barna i barnehagen til gode. Det skal likevel være mulig for private aktører å ha et rimelig overskudd, som barnehageeier kan disponere til for eksempel

utbytte. En betingelse er at barnehagen kan dokumentere at offentlige tilskudd og foreldrebetaling benyttes i tråd med formålet. Det vil si at disse midlene skal dekke kostnader til drift av barnehagene. Bl.a. som følge av at dagens barnehagesektor er preget av ulike selskapsformer med svært ulike krav til regnskapsrapportering, har departementet kommet til at det ikke er hensiktsmessig å regulere uttak av verdier fra sektoren gjennom maksimalt tillatt årlig uttak av utbytte/fortjeneste. I stedet foreslås det en ny bestemmelse i barnehageloven som begrenser muligheten til å bygge opp urimelig overskudd.

2. Internfakturering – dvs når barnehageeier kjøper varer av seg selv eller nærstående - skal være basert på alminnelige forretningsmessige prinsipper.
3. Barnehagene kan ikke ha vesentlig lavere personalkostnader per heltidsplass enn det kommunen har i egne barnehager.
4. Barnehagene pålegges nye regler for dokumentasjon i regnskapene, herunder revisorattestasjon. Når det gjelder kvalitetssikring av regnskapsinformasjon fra barnehagene, legges det vekt på å begrense kommunens arbeidsbyrde ved dette, først og fremst ved at den foreslåtte regnskapsplikten for barnehagene skal være tilpasset kommunenes behov for regnskapsinformasjon.
5. En ny lovbestemmelse gir kommunen flere reaksjonsmidler ved brudd på regelverket. Kommunen kan holde tilbake tilskudd, redusere neste års tilskudd og/eller kreve tilbakebetaling av hele eller deler av tidligere gitt tilskudd.
6. Det innføres en egen økonomiforskrift til barnehageloven for bestemmelsene om tilskudd til ikke-kommunale barnehager. Hensikten med forskriften er å gi utfyllende regler og tydeliggjøre krav etter barnehageloven med hensyn til dokumentasjon og bruk av tilskudd og foreldrebetaling. Forskriften legger samtidig til rette for kommunens tilsynsoppgave i forbindelse med de foreslåtte endringene. Kommunen skal bl.a. kunne kontrollere at det ikke oppstår krysssubsidiering fra virksomhet som mottar offentlige tilskudd beregnet på barnehageformål, til annen virksomhet. Økonomiforskriften presiserer ellers kommunens rett til å kreve tilgang til dokumentasjon i forbindelse med tilsyn og økonomisk kontroll.
7. De foreslåtte endringene med hensyn til økonomisk kontroll med private barnehager skal ikke utvide kommunens ansvar som tilsynsmyndighet.
8. Når det gjelder rettslige rammebetingelser for lov- og forskriftsforslaget, refereres det til EFTA-domstolens konklusjon i 2007 i sak meldt inn av Private Barnehagers Landsforbund (PBL). Her heter det at når kommunene driver barnehager, er dette ledd i oppfyllelsen av offentlige plikter overfor befolkningen på sosialt, kulturelt og utdanningsmessig grunnlag. På bakgrunn av dette konkluderes det i høringsnotatet med at heller ikke finansieringsordningen for ikke-kommunale barnehager skal regnes som offentlig støtte i EØS-avtalens forstand.
9. Med hensyn til administrative og økonomiske konsekvenser av forslagene for kommunene, konkluderer departementet med at *“...videre antas det at oppgavene for kommunene totalt sett er av samme omfang eller lavere enn det som lå i høringen våren 2010 og at det ikke er nødvendig å kompensere for økonomiske og administrative konsekvenser.”*

Vurdering

Prinsippet i høringsforslaget om at det ikke skal fastsettes et maksimalt tillatt årlig uttak av utbytte/fortjeneste – men at det i stedet tas inn en mer generell bestemmelse i barnehageloven som begrenser muligheten til å bygge opp urimelig overskudd - gir et viktig signal om at man også i fremtiden ønsker å ha en privat barnehagesektor med seriøse aktører som satser på å drive barnehager med god kvalitet. For kommunene – både i egenskap av å være barnehageeier og lokal barnehagemyndighet - vil dette være en fordel.

De foreslåtte endringene i barnehageloven og den nye økonomiforskriften synes å gi kommunene et hensiktsmessig verktøy for å kunne kontrollere om private barnehager bruker offentlige tilskudd og foreldrebetaling i tråd med formålet for loven – dvs at de skal komme barna til gode. Omfanget av kontroll med barnehagenes drift og økonomiske forhold er ikke direkte spesifisert, og dette gir kommunene en stor grad av handlingsrom for skjønnsutøvelse i det enkelte tilfelle. I den anledning

er det viktig at kommunene til enhver tid skal kunne kreve tilgang til opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å gjennomføre tilsyn med de private barnehagene i tråd med barnehagelovens bestemmelser. Med de foreslåtte bestemmelsene om økonomiske reaksjonsmidler overfor private barnehager som ikke overholder reglene om anvendelse av offentlige tilskudd, er det grunn til å tro at kommunene har fått rimelige virkemidler å ta i bruk.

Når det gjelder de administrative og økonomiske konsekvensene av forslagene for kommunene, ser det ikke ut til at dette vil føre til merarbeid og derigjennom økte kostnader i forhold til i dag. Departementet understreker i høringsnotatet at innenfor rammen som den foreslåtte lov- og forskriftsbestemmelsen setter, vil den enkelte kommune ha et handlingsrom til å avgjøre omfang av tilsynet og hvordan kommunene vil reagere på brudd på regelverket. Vurderingen av kontrollomfanget kan baseres på en risikovurdering fra kommunens side.

Sigrun Vågang

Helge Eide

11/61 Samarbeid med kreftforeningen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/61
2 Rådmannsutvalget	23.11.2011	11/38

Forslag til vedtak

- KS er positiv til samarbeid med frivillig sektor om tiltak som kan bidra til læring og utvikling i kommunenes helse- og omsorgstjenester.
- KS ønsker å inngå i et samarbeid med Kreftforeningen om å utvikle og styrke god praksis i kommunenes kreftomsorg, hvor Kreftforeningen etablerer en tilskuddsordning til kommunenes kreftarbeid.
- KS ser gode muligheter for å overføre og formidle erfaringer fra utviklingstiltakene i kreftomsorgen til andre pasientgrupper.
- Det er viktig for KS at en tilskuddsordning ikke pålegger kommunene bestemte måter å organisere tjenestene på, og at bruken av denne tilskuddsordningen ikke innebærer nedprioritering av andre pasientgrupper i kommunene.
- KS legger vekt på at tilskuddsordningen utformes fleksibelt, slik at ulike utgifter til kreftomsorgsarbeidet kan inngå og tar utgangspunkt i det lokale behovet i kommunene.

Saksframstilling

Bakgrunn

Kreftforeningen har henvendt seg til KS med ønske om å samarbeide for å styrke kreftomsorgen i kommunene. Administrerende direktør har hatt møte med foreningen og bedt om en sak til Hovedstyret.

Kreftforeningens planer er i korthet følgende:

- Kreftforeningen etablerer en tilskuddsordning som kommunene kan søke på fra 2012.
- Tilskuddet er planlagt å gå til opprettelse /utvidelse av stillinger som kreftkoordinator i kommunene
- Kreftforeningen planlegger videre å tilby faglige nettverk / kompetansetiltak for kreftkoordinatorene
- For å øke sjansene for at kreftkoordinatorstillingen blir varig, ønsker foreningen kommunal medfinansiering, m.a.o. en egenandel for å utløse tilskuddet

- Kreftforeningen vurderer å stille inntil 30 mill. kr til rådighet for 2012. Beløp for kommende år vil bli bestemt på bakgrunn av antall kvalifiserte søknader, søknadssum totalt, rapportering og de erfaringer som gjøres. Satsingen er flerårig, tentativt 3-4 år, med mulighet for forlengelse.
- KS inviteres til å gi sin støtte til Kreftforeningens planer, komme med innspill til utforming av tilskuddsordningen, delta i referansegruppe og lansere ordningen sammen med Kreftforeningen.

En kartlegging gjennomført av Kreftforeningen viser at ca. 200 kommuner har kreftkoordinator i dag i større eller mindre stilling. I henhold til kartleggingen mener mange kommuner at flere kreftkoordinatorer er et godt virkemiddel for å gi den økende gruppen av kreftrammede et godt tilbud. Kreftkoordinatoren bidrar til å koordinere tjenester og tilbud til pasientene og deres pårørende.

Vurdering av Kreftforeningens foreslåtte tilskuddsordning

Kreftforeningens initiativ til å styrke kreftomsorgen i kommunene er positivt. Å understøtte forløpet for kreftrammede med bedre koordinering og oppfølging av pasienter vil bidra til å øke kvaliteten på kreftomsorgen i kommunesektoren. Dette er også i tråd med målene for Samhandlingsreformen hvor kommunene vil få et større ansvar for behandling, rehabilitering, oppfølging og ikke minst forebygging av sykehusinnleggelse etter 2012.

Kreftforeningens tilskuddsordning bør ta hensyn til det lokale behovet i kommunene. Kommunenes virkelighet ser forskjellige ut. Kommunenes befolknings sammensetning-, størrelse, geografi, tilgang på riktig kompetanse, og sykdomsbilde gjør at utformingen av kreftomsorgstilbudet varierer i stor grad. Noen kommuner kan ha et behov for å oppnevne en kontaktperson som er ansvarlig for å følge opp kreftpasienter, mens andre først og fremst trenger å videreutvikle helheten i kreftomsorgstilbudet. Kommunene må derfor møte det lokale behovet med lokale løsninger. Det er også viktig at tilskuddsordningen ikke innebærer nedprioritering av andre pasientgrupper, noe en betydelig egenandel for å utløse tilskudd kan medføre.

En god kreftomsorg tar utgangspunkt i hele forløpet for kreftrammede pasienter og setter brukeren i sentrum. Det er utfordringer i kreftomsorgen knyttet til kvalitet, koordinering av pasientforløp og kompetanse i kommunene. Det vil derfor ofte være behov for forbedring av tverrfaglig samarbeid, ledelse, prosedyrer, elektronisk samhandling, m.m. Ikke minst er bedre brukermedvirkning vesentlig for å styrke kreftomsorgen.

Den nye loven om kommunale helse- og omsorgstjenester pålegger kommunene å tilby koordinator (§ 7-2), samt opprette en koordinerende enhet (§ 7-3) for habilitering og rehabilitering. Dette medfører et større ansvar i kommunen hvor kreftpasienter, blant andre pasientgrupper, er aktuelle brukere av koordinator og koordinerende enhet i henhold til loven. Kommunene er nødt til å tenke nytt og til å utvikle tjenestene sine. Kreftforeningens tilskuddsordning kan være et bidrag for å støtte utviklingsarbeidet i kommunene, forutsatt at den utformes slik at utviklingsarbeidet styres ut fra lokale behov.

Tilskuddsordningen bør derfor utformes fleksibelt slik at ulike utgifter til kreftomsorgsarbeidet kan inngå. Kommunene bør kunne søke støtte til utprøving av andre koordineringsmodeller og utviklingstiltak for å styrke kreftomsorgen.

Kreftforeningen har ønske om en langsiktig og varig ordning for å løfte kreftomsorgsarbeidet i kommunen. De har derfor tenkt at forutsetningen for å få tilskudd er at kommunen bidrar med en egenandel. I KS-administrasjonens kommunikasjon med Kreftforeningen har vi lagt vekt på at det bør være opp til kommunen i sin søknad, å vise at tiltaket de søker om vil inngå i et langsiktig lokalt kreftomsorgsarbeid.

KS og de frivillige organisasjoners paraplyorganisasjon Frivillighet Norge, etablerte i januar 2011 en plattform om samarbeid og samspill om frivillighetspolitikken i kommunene. Plattformen baseres bl.a. på prinsippet om at frivillig sektor er en uavhengig og selvstendig samfunnssektor som plasserer seg mellom næringslivet og offentlig sektor. Frivillig sektor anerkjennes på lik linje med de andre sektorene i samfunnet. Samarbeid og samhandling mellom offentlig og frivillig sektor skal baseres på likeverdig partnerskap, og gjensidig respekt for hverandres roller.

Kreftforeningen besitter betydelig kompetanse om innholdet i tjenester som kommunene har et ansvar for å tilby en stor og viktig pasientgruppe. Et samarbeid mellom KS og frivillig sektor om tiltak som kan bidra til læring og utvikling, uten at kommunen pålegges bestemte måter å organisere tjenestene på, er i tråd med KS egne ambisjoner om å bidra til lokal kvalitetsutvikling av kommunale tjenester. KS bør derfor delta i referansegruppen som følger med på hvilke utviklingstiltak kommunene setter i gang stimulert av tilskuddsordningen. Det bør være gode muligheter for å overføre og formidle erfaringer fra utviklingstiltakene i kreftomsorgen til andre pasientgrupper.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

11/62 Folkevalgtes arbeidsgiveransvar ovenfor rådmannen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/62

Forslag til vedtak

Folkevalgtes arbeidsgiveransvar overfor rådmannen bør utformes etter følgende prinsipper:

1. Kommunestyret/fylkestinget og rådmannen må kontinuerlig overvåke at det er en mest mulig omforent rolleforståelse med utgangspunkt i at rådmannen forventes å være både uavhengig og lojal til fylkestinget/kommunestyret. Med uavhengighet menes at rådmannens ansettelsesforhold forventes å være uberørt av endringer i kommunestyrets sammensetning, nytt formannskap eller ny ordfører. Med lojal menes at rådmannen forventes å gjennomføre alle vedtak fattet av fylkestinget/-kommunestyret og tilrettelegge for god politisk styring.
2. Arbeidsgiveransvaret overfor rådmannen må ivaretas etter de samme prinsipper som for andre ansatte i kommunene. Det innebærer at rådmannen har krav på en arbeidsavtale, og at det gjennomføres en utviklingssamtale og foretas en lønnsvurdering minst en gang i året.
3. Utviklingssamtalen med rådmannen må sikres nødvendig forankring i kommunestyret. Utviklingssamtalen bør gjennomføres med formannskapet, eller et annet utvalg fra kommunestyret (eksempelvis forhandlingsutvalget).
4. Kommunestyret bør vurdere ved inngåelse av arbeidsavtale med ny rådmann om det skal framforhandles en sluttavtale mot at rådmannen frasier seg sitt oppsigelsesvern som virksomhetens øverste administrative leder.

Saksframstilling

Etter høstens valg har mange nye folkevalgte og ordførere fått både et overordnet arbeidsgiveransvar for alle kommunens/fylkets ansatte, og en direkte arbeidsgiverrolle overfor rådmannen. I løpet av kommende fireårsperiode vil det også være mange nyansettelser av rådmenn. Ordførere, formannskap og kommunestyret/fylkesting må ta stilling til flere forhold knyttet til ansettelse av ny og oppfølging av rådmannen. Dette notatet gir en liten oppsummering av noen prinsipielle forhold knyttet til ansettelse og oppsigelse av rådmannen, og ikke minst noen råd i forhold til å opptre som en profesjonell arbeidsgiver overfor rådmannen.

Bakgrunn og tidligere saker knyttet til folkevalgtes arbeidsgiveransvar

De folkevalgte (kommunestyret/fylkestinget) har det overordnede arbeidsgiveransvaret for de ansatte i kommunen. KS har i et tidligere policynotat gitt råd om hvordan de folkevalgte kan ivareta sitt overordnede ansvar for, og sikre en god og profesjonell utøvelse av, arbeidsgiverpolitikk i egen kommune. KS har blant annet anbefalt at kommunestyret behandler og vedtar kommunens arbeidsgiverstrategi – gjerne en gang for hver kommunestyreperiode, og helst i forbindelse med behandling av delegasjonsreglement. Videre mener KS at den daglige utøvelsen av arbeidsgiverfunksjonen må delegeres til rådmannen.

Imidlertid må de folkevalgte ivareta arbeidsgiverfunksjonen overfor *rådmannen* selv. Det er ønskelig at dette arbeidsgiveransvaret også ivaretas på en best mulig måte. Dette notatet går gjennom noen hovedproblemstillinger og angir noen råd.

Det vises også til egen FoU om "Styrket toppledelse i kommunene" fra 2009 (uttrykt vedlegg).

Hovedstyret har i sak 67/07 behandlet spørsmål om arbeidsavtale for rådmenn, og gjort følgende vedtak:

1. Alle kommuner/fylkeskommuner skal ved ansettelse av rådmann inngå ansettelsesavtale der minst følgende er beskrevet og regulert:
 - Arbeidsmiljølovens minimumskrav til arbeidsavtalens innhold. Således avtalens parter, tiltredelse, arbeidssted, prøvetid, arbeidstid og eventuelle avtaler om særlige arbeidstidsordninger, lønn, tillegg, oppsigelsesfrister, hvilke tariffavtaler som skal gjelde, mv.
 - Beskrivelse av ansvar og myndighetsområde, taushetsplikt, samtykke til offentliggjøring av CV, egenutvikling/faglig ajourhold, regulering av adgangen til bistillinger/-verv, eventuell avtale om åremål, rettsrettstillinger, etterlønn ved fratreden, kompensasjon for møtevirkosomhet mv.

Det anbefales også at avtalen inneholder:

- Prosedyrer for utarbeiding av forventninger/resultatkrav, prosedyrer for oppfølging og utvikling av forventninger/resultatkrav og prosedyrer for håndtering av situasjoner som oppstår når forventningskravene eventuelt ikke innfris.
2. KS vil som en del av arbeidsgivervirksomheten/medlemsservice aktivt bistå kommunene/fylkeskommunene i utarbeidelsen av slike ansettelses-/lederavtaler både generelt ved å utvikle og tilby lederavtaleløsninger og konkret ved bistand til den enkelte kommune/fylkeskommune ved utforming av avtalen.

Ansettelse, oppsigelsesvern og fratreden av stillingen

Rådmannen ansettes av kommunestyret/fylkestinget. Dette er en oppgave kommunestyret ikke kan delegeres til annet organ. Det understreker samtidig at rådmannen står ansvarlig overfor et samlet kommunestyre, og ikke bare overfor ordfører, formannskap eller sittende politisk flertall.

Rådmannen er hele kommunestyrets rådmann. Det betyr at en eventuell oppsigelse av rådmannen også må gjøres av kommunestyret/fylkestinget.

Rådmenn kan som hovedregel enten ansettes i fast stilling (uten tidsbegrensning), eller på åremål. Ved åremålsansettelser er minstekravet 6 år (Kommunelovens § 24, annet ledd). Med mindre annet er avtalt, har rådmannen det samme oppsigelsesvern som andre arbeidstakere etter bestemmelsen i arbeidsmiljøloven. Lovens krav om saklig begrunnet oppsigelse gjelder derfor rådmannsstillingen som andre stillinger. En saklig oppsigelse må eventuelt begrunnes i at rådmannen har gjort seg skyldig i grovt pliktbrudd, for eksempel i henhold til de oppgaver rådmannen er pålagt gjennom Kommunelovens § 23, eller har vesentlig misligholdt sin arbeidsavtale.

Rådmannsstillingen er, og skal være, politisk uavhengig. Ny ordfører, ny sammensetning av formannskapet eller et endret politisk flertall i kommunestyret/fylkesting er *ikke* saklig grunn til å si

opp rådmannen. Rådmannens ansettelsesforhold skal ikke være berørt av endringer i hvem som styrer kommunene/fylkeskommunene.

Det er mulig å fravike arbeidsmiljølovens bestemmelser om oppsigelsesvern for rådmannen, siden vedkommende er å anse som virksomhetens øverste leder, i henhold til arbeidsmiljølovens § 15-16, annet ledd:

Reglene om oppsigelse i dette kapittel gjelder ikke for virksomhetens øverste leder dersom vedkommende i forhåndsavtale har sagt fra seg slike rettigheter mot etterlønn ved fratreden.

Det betyr at kommunen ved ansettelse kan bli enige med rådmannen om hvordan en eventuell arbeidskonflikt, eller ønske om fratreden, kan håndteres. En slik avtale omtales ofte som "fallskjerm". Det finnes også andre alternativer til etterlønn, for eksempel muligheten for en retrettstilling.

Konflikt mellom folkevalgte og rådmannen

Oppsigelse av rådmenn på grunn av mislighold hører med til sjeldenhetene. Det skjer imidlertid oftere at det over tid utvikler seg en konflikt mellom rådmannen og de folkevalgte – noen ganger med ordfører, andre ganger med andre grupperinger blant de folkevalgte (for eksempel et mindretall i kommunestyret). Hvis konflikten utvikler seg til å gjelde et flertall av kommunestyret, vil situasjon bli svært anstrengt for alle parter.

Eventuelle uenigheter mellom rådmannen og kommunestyret (flertallet i kommunestyret) er *i seg selv ikke saklig grunn til oppsigelse*, så fremt rådmannen ivaretar sitt ansvar hva gjelder å iverksette de tiltak kommunestyret vedtar, og er lojal til de beslutninger kommunestyret fatter – uavhengig av rådmannens egne vurderinger. Men blir uenigheter vedvarende og om viktige prinsipielle forhold, vil dette i seg selv skape en konfliktsituasjon uten at det på noen måte handler om at rådmannen ikke ivaretar sine oppgaver og opptrer i henhold til arbeidsavtalen.

Det er ikke uvanlig at toppledere velger å slutte, eller blir bedt om å slutte, om det skulle bli store og vedvarende uenighet om veivalg mellom toppleder og (kommune-/fylke-) styre. Årsaken til dette er at det kan utvikles et vanskelig samarbeidsforhold mellom de som har myndighet til å fatte vedtakene, og de som skal gjennomføre vedtakene og fremme saker til behandling. Det kan gå ut over gjensidig tillit, åpenhet i dialogen og den gjensidige respekten – selv om arbeidsavtalen følges til punkt og prikke. Vedvarende konflikter mellom kommunestyre og rådmann vil som regel gi handlingslammelse i ledelsen og uro i organisasjonen. Både de økonomiske og de menneskelige kostnadene kan bli vesentlige, hvis det ikke er en samlet ledelse bak viktige strategiske veivalg.

Interessemotsetninger er en sentral forutsetning og egenskap ved den overordnede styringen i kommunen. Kommunestyret/fylkestinget (eller byrådet) er gjerne sammensatt av representanter for ulike partier, med ulike verdier, ulike mål og ulike syn på egnede virkemidler. Rådmannen skal lojalt følge de vedtak som fattes av kommunestyret, men skal også være "mindretallets" rådmann, og utrede og fremme saker etter ønske fra kommunestyret. Rådmannen må samtidig framstå med autoritet overfor så vel de folkevalgte (at rådmannen har sakkunnskap og evne til å iverksette politiske vedtak), og som autoritet i forhold til egen administrasjon og kommunens ansatte og fagfolk – noe som kan kreve en viss uavhengighet. Kort sagt: Rådmannen må være både lojal og uavhengig. Denne rolleforståelsen er det viktig at både de folkevalgte og rådmannen har – og det kan forebygge eventuelle konflikter mellom rådmannen og de folkevalgte.

En god ledelse i enhver virksomhet, er kjennetegnet av ledere som har både makt og tillit. Ledere kan ikke bare fungere ut fra faglig dyktighet, gjennomføringsevne eller gode personlige egenskaper. De er i "tillitsbransjen". Uten tillit oppover eller nedover vil ledere miste makt, og resultatet blir dårlig ledelse – uten at lederen nødvendigvis er dårlig. Det kan derfor være hensiktsmessig at en rådmann løses fra sin stilling selv om det ikke foreligger saklig grunn til oppsigelse. I slike situasjoner vil en arbeidsavtale der det foreligger en sluttavtale (forhåndsavtale om etterlønn) kunne gi kommunen det nødvendige handlingsrom. I motsatt fall må det forhandles fram et sluttvederlag eller annen

kompensasjon for at rådmannen skal fratre sin stilling, for eksempel retrettstilling. Forskjellen ligger i at forhandlingene da skjer med en reell konflikt som bakteppe, og ikke skjer i forbindelse med inngåelse av lederavtalen.

Prinsipper for god arbeidsgiverrolle overfor rådmannen

Ivaretagelse av et godt arbeidsgiveransvar overfor rådmannen handler om å opptre på en slik måte at konflikter forebygges og at det er et godt tillitsforhold mellom folkevalgte og rådmannen som er bredt forankret i kommunestyret/fylkestinget. Det er tre forhold som kan bidra til å ivareta et slikt arbeidsgiveransvar:

1. Det må ligge en mest mulig omforent rolleforståelse til grunn mellom rådmannen og de folkevalgte. Uten en slik rolleforståelse vil misforståelser lett oppstå og utvikles til konflikter og mistillitsforhold. Dette er ikke en forståelse som kan etableres en gang for all tid, men må arbeides med kontinuerlig.
2. Det må ligge til grunn en god og grundig arbeids-/lederavtale i tråd med de momenter som er tidligere vedtatt av hovedstyret i KS, se referat fra vedtak i sak 67/07 ovenfor.
3. Det må gjennomføres utviklingssamtaler på jevnlig basis (minst en gang per år) mellom rådmannen og et utvalg av folkevalgte som sikrer en bred forankring i kommunestyret/fylkestinget. Det bør i tilknytning til utviklingssamtalen også gjennomføres en lønnsamtale og lønnsvurdering.

Rolleforståelse

Rådmannen må være både lojal og uavhengig. Rådmannen er hele kommunestyrets rådmann, og skal lojalt følge de vedtak som fattes av kommunestyret, men skal også utrede og fremme saker etter ønske fra mindretallet i kommunestyret. Rådmannen må samtidig framstå med integritet overfor de folkevalgte og som autoritet i forhold til egen administrasjon og kommunens ansatte og fagfolk – noe som kan kreve en viss uavhengighet i forhold til kommunestyret.

Rådmannsstillingen er en (parti-) politisk uavhengig stilling. Endringer i kommunestyrets sammensetning skal prinsipielt ikke endre rådmannens rolle. Rådmannens ansettelsesforhold skal i utgangspunktet ikke berøres av om rådmannen må forholde seg til ny ordfører eller nytt formannskap. Det vil være et brudd på den rollefordeling som kommuneloven legger opp til om endringer i kommunestyrets sammensetning skulle få konsekvenser for rådmannens ansettelsesforhold. Det er også grunn til å påpeke at lovens bestemmelser om åremål angir seks år som minste tid – altså en ansettelsesperiode som er lengre enn fireårsperioden som gjelder for kommunestyret.

Det må erkjennes at skillet mellom politikk og administrasjon ikke er et entydig skille. Det kan være politikk i mange saken som tilsynelatende er av administrativ karakter. Videre vil det være ulike oppfatninger av hva som er politikk og hva som er administrasjon både blant de som er folkevalgte og de som er ansatte i kommunen/fylket. Og ikke minst vil det være en dynamisk relasjon mellom administrasjon og politikk. Rolleforståelsen kan derfor aldri avklares en gang for alle, men må arbeides med kontinuerlig, både blant de folkevalgte og i dialogen mellom folkevalgte og rådmannen/fylkesrådmannen.

Arbeidsavtale - lederavtale

Kommunen har i utgangspunktet to alternative ansettelsesavtaler – fast stilling eller åremål. Lovens minstekrav er en åremålsperiode på seks år. Den enkelte kommune selv må vurdere om den ønsker at rådmannsstillingen skal være fast (tidsbegrenset) eller basert på åremål. KS advokatene bistår kommunene i utarbeidelse av ansettelsesavtaler for rådmenn. Uavhengig av åremål eller tidsbegrenset ansettelse, må kommunen vurdere om det skal forhåndsavtales etterlønn ved eventuell fratreden, jmf. Arbeidsmiljølovens § 15-16 annet ledd. *KS vil anbefale* at det i forbindelse med inngåelse av arbeidsavtale med rådmannen også tas inn en bestemmelse om etterlønn (mot at

rådmannen frasier seg oppsigelsesvernet), alternativt foreskriver en annen løsning dersom det oppstår en konflikt som tilsier at rådmannen bør fratre, for eksempel retrettstilling i kommunen. Det kan argumenteres for at en eventuell sluttavtale kan senke terskelen for ufrivillige rådmannsavganger og at det blir en løsning kommunestyret for lett kan ty til. Det vil uansett være en personlig belastning for en rådmann å måtte gå, selv med en sluttavtale.

Det skal derfor foreligge en vedvarende vanskelig situasjon for at det kan forsvares å utløse en sluttavtale. Det er derfor viktig at sluttavtalen ligger på et nivå som gir en tilstrekkelig høy terskel. Når det gjelder øvrig innhold i en ansettelsesavtale vises det til tidligere vedtak i sak 67/07.

Utviklings-samtale – evaluering

I dag er det ulike praksis når det gjelder utviklingssamtaler med rådmenn fra kommune til kommune. I en rekke kommuner er det ordføreren alene som gjennomfører årlige utviklingssamtaler med rådmannen, i andre er det forhandlingsutvalg eller formannskapet. I mange kommuner gjennomføres det ingen samtaler i det hele tatt.

Medarbeidersamtaler og utviklingssamtaler er viktige verktøy for en god dialog mellom arbeidsgiver og arbeidstaker og kan danne grunnlag for utvikling av kompetanse, rolle og sikre en felles forståelse av mål for virksomheten. Det er ingen grunn til å tro at dette ikke er et egnet virkemiddel for dialog mellom arbeidstaker og arbeidsgiver også for kommunens/fylkeskommunens toppleder – rådmannen. Spørsmålet er derfor ikke om de folkevalgte bør gjennomføre utviklingssamtaler med egen rådmann, men heller hvem og hvordan.

Utviklingssamtalen er en fortrolig samtale og bør gjennomføres på en slik måte at den enkelte arbeidstakers integritet bevares – også for den som er toppleder. Det er derfor ikke hensiktsmessig å gjennomføre en utviklingssamtale med hele kommunestyret/fylkestinget. Samtidig er det heller ikke hensiktsmessig at kun ordfører har en slik samtale – det undergraver rådmannens helhetlige ansvar overfor et samlet kommunestyre. Det bør derfor være en samtale rådmannen har med et *utvalg* av de folkevalgte som sikrer nødvendig forankring i kommunestyret, for eksempel gruppelederne fra de største politiske gruppene i kommunestyret. Det kan variere fra kommune til kommune hva som vil være et hensiktsmessig utvalg. *KS vil derfor anbefale* at utviklingssamtalen med rådmannen ikke gjennomføres av ordføreren alene, men med *formannskapet* eller annet utvalg fra kommunestyret som sikrer bred forankring, for eksempel et forhandlingsutvalg.

Det bør være et allment krav at samtalen gjennomføres på en profesjonell måte. Det innebærer at samtalen er av fortrolig karakter, og at det ikke uten videre refereres fra selve samtalen. Imidlertid bør det føres en protokoll eller skrives et referat fra samtalen som oppsummerer de viktigste hovedtemaene og hva det er oppnådd enighet om knyttet til måloppnåelse og forventninger. Tema som bør drøftes på en utviklingssamtale er:

- Hvilke forventninger kommunestyret/fylkestinget har til rådmannen/fylkesrådmannen, herunder forholdet mellom politikk og administrasjon og rolleforståelse.
- Hvilke mål for hva rådmannen skal oppnå. *Hva* skal rådmannen måles på, *når* og *hvordan*. Mulige punkter kan være; økonomi, brukere/innbyggere, medarbeidere, interne prosesser og rutiner, læring og fornyelse, samspill politikk/administrasjon.
- Hva som stilles til rådighet av ressurser for at mål skal kunne nås, herunder også delegasjonsreglement (som også må behandles av et samlet kommunestyre)
- Eventuelle forventninger til form – hvordan skal rådmann og folkevalgte kommunisere
- Eventuelle krav/ønsker om personlig utvikling

Sigrun Vågeng

Victor Ebbesvik

11/63 Eurparådets kongress - endring i den norske delegasjonen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/63

Forslag til vedtak

1. Etter fylkestingsvalgene i september 2011, trer Odd Arild Kvaløy og Solveig Kvidal ut av den norske delegasjonen til Europarådets Kongress.
2. Jørund Ruud rykker opp som fast representant i delegasjonen.
3. Med disse endringene fortsetter delegasjonen sitt arbeid inntil ny delegasjon kan utpekes.

Saksframstilling

Hovedstyret i KS er delegert oppgaven med å utpeke den norske delegasjonen til Europarådets Kongress. Oppnevningen foretas vanligvis i et av de første Hovedstyremøtene etter Landstinget.

Ifølge Kongressens reglement varer mandatet i fire år, med mindre representantene (faste og vara) gjennom lokale/regionale valg mister sine folkevalgte verv. I så fall må de tre ut av Europarådets Kongress senest seks måneder etter valget. Oppnevning av nye delegater må meldes til Kongressens sekretariat seks uker før en plenumsesjon.

Etter lokal- og regionalvalgene i september i år, må Odd Arild Kvaløy og Solveig Kvidal fratse sine plasser som henholdsvis fast og vararepresentant til Kongressen. Det foreslås at Jørund Ruud, som nå er vara, rykker opp som fast delegat og erstatter Odd Arild Kvaløy i Monitoring Committee. De øvrige medlemmene av delegasjonen er gjenvalgt i kommunestyre/fylkesting, og kan fortsette i sine verv inntil videre.

Kongressens vårsesjon holdes i Strasbourg 19. – 22. mars, 2012, hvilket innebærer at sammensetningen av en ny norsk delegasjon må være klar senest 6. februar 2012. Siden det ikke vil være mulig for et nytt Hovedstyre å vurdere sammensetningen av den norske delegasjonen til Kongressen i tide til å rekke denne fristen, må den sittende delegasjonen møte i vårsesjonen 2012.

Sigrun Vågeng

11/64 Endring av vedtekter for KS - Landsting 2012

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/64

Forslag til vedtak

1. Hovedstyret støtter vedtektsendring med formål å redusere antallet obligatoriske Fylkesmøter fra to til ett møte i året. Vedtektenes § 12.6 endres i tråd med dette.
2. Hovedstyret støtter ikke forslag for vedtektsendringer fremmet av generalforsamlingen for KS Bedrift.

Saksframstilling

Vedtektsendringer kan foreslås av et medlem, et Fylkesstyre eller Bedriftsstyret innen seks måneder før Landstinget skal holdes. Dessuten kan Hovedstyret fremme endringsforslag. Innen fristen hadde Hovedstyret mottatt to forslag til vedtektsendringer - fra Fylkesstyret i Rogaland og fra generalforsamlingen i KS Bedrift.

Hovedstyret vedtok 01.09.11, sak 11/45, å sende forslagene på høring til Fylkesstyrene og styret i KS Bedrift (j.fr § 17 i vedtektene). Forslagene er også sendt organisasjonsutvalget i KS. Høringsfristen ble satt til 31.oktober 2011.

De to forslagene til vedtektsendringer som ble sendt på høring:

1.

Generalforsamling for KS Bedrift behandlet og anbefalte endringsforslag til vedtektene for KS Bedrift 17.02.2011. Det ble fremmet forslag om at KS Bedrifts vedtekter må kunne behandles av Landsstyret i KS, som holdes 2 ganger i året og ikke på Landstinget som kun holdes hvert 4 år. Forslaget inneholder også en kortere utmeldelsesfrist for medlemmene i forhold til tariffavtalens utløpsdato. Endringsforslaget har også med et punkt om at KS Bedrifts generalforsamling selv skal bestemme størrelsen på godtgjøringen for representantene i Bedriftsstyret og kontaktutvalgene. Lengden på valgperioden er også foreslått endret. (Endringsforslag og protokoll fra Generalforsamling for KS Bedrift er vedlagt).

Merknad fra administrerende direktør:

En konsekvens av disse vedtektsendringene kan bli at også andre medlemmer kan ønske kortere utmeldelsesfrist. I en slik situasjon må Hovedstyret vurdere om utmeldelsesfristen for kommuner og fylkeskommuner skal endres tilsvarende.

2.

Fra Fylkesstyret i Rogaland er det kommet forslag om at antall obligatoriske Fylkesmøter endres fra to til en gang i året.

Som en følge av styringsstrukturutvalgets arbeid foran forrige Landsting ble bl.a. følgende bestemmelse tatt inn:

- § 12.6 Fylkesmøtet møter 2 ganger i året i forbindelse med arbeidet med å forankre konsultasjoner, tariffspørsmål, forpliktende avtaler og andre viktige/prinsipielle saker.
- § 12.7 Fylkesmøtet gir retning for Fylkesstyrets arbeid og behandler årsmelding om Fylkesstyrets arbeid.

Å gå fra en situasjon med ett Fylkesmøte i en fireårs periode til to Fylkesmøter i året, har stilt organisasjonen overfor utfordringer av praktisk og innholdsmessig karakter.

Fylkesmøtene er i all hovedsak blitt avholdt i tilknytning til Høstkonferansene (oktober/november) med bl.a. behandling og uttalelser om det kommende statsbudsjett, og Strategikonferansene (januar/februar) med behandling av bl.a. debattheftene som sendes ut til medlemmene.

Ordringen har i løpet av inneværende fireårs periode vært gjenstand for utprøving i ulike varianter både i KS Rogaland og i de øvrige fylkene. Det har vært varierende oppmøte og engasjement i møtene. Med en samlet deltakerandel i fylkene på i underkant av 60% kan det stilles spørsmål om Fylkesmøtet har fylt den funksjonen det var tenkt å gjøre. Å samle nærmere 1000 utsendinger på to Fylkesmøter i året er en høy ambisjon og krever stor ressursbruk for organisasjonen og deltakerne.

Fylkesstyrelederne drøftet i sitt møte i april i år på Kongsberg Fylkesmøte-ordningen. Fra KS Rogaland ble det foreslått at det til Landsting i 2012 blir en endring i vedtektene hvor det etableres en ordning for ett årlig Fylkesmøte pr. fylke, men med mulighet for å gjennomføre flere Fylkesmøter hvis ønskelig.

Skal Fylkesmøtene oppleves som gode arenaer for politisk debatt må det legges til rette for gode saker og engasjement rundt møtene. I KS Rogaland vurderes det som naturlig å ha et Fylkesmøte knyttet til den årlige høstkonferansen hvor statsbudsjettet debatteres.

På sitt møte 15. juni 2011 ble følgende vedtak fattet:

“Fylkesstyret i KS Rogaland ber med dette Hovedstyret om å foreslå vedtektsendring til Landstinget hvor det etableres ordning for ett obligatorisk Fylkesmøte pr. år med mulighet for flere møter der hvor fylkeslagene mener at det er behov for dette.”

Innkommne uttalelser:

Åtte fylkesstyrer har avgitt høringsuttalelse (Oppland/Hedmark, Buskerud, Telemark, Vestfold, Nordland, Sør-Trøndelag og Østfold). I tillegg har organisasjonsutvalget i KS avgitt uttalelse.

Hedmark/Oppland:

Fylkesstyret i Oppland/Fylkesstyret i Hedmark støtter KS Rogaland sitt forslag om vedtektsendring med formål å redusere antall obligatoriske fylkesmøter fra to til ett møte per år.

Buskerud:

Fylkesstyret i KS Buskerud støtter forslagene til vedtektsendringer.

Telemark:

Fylkesstyret i KS Telemark støtter forslagene til vedtektsendring.

Vestfold:

Fylkesstyret i KS Vestfold støtter forslagene til vedtektsendring.

Nordland:

1. Fylkesstyret i KS Nordland ber med dette Hovedstyret om å foreslå vedtektsendring til Landstinget, hvor det etableres ordning for ett obligatorisk Fylkesmøte pr. år, med mulighet for flere møter der hvor fylkesstyrene mener det er behov for dette.
2. Fylkesstyret i KS Nordland anbefaler Landstinget å vedta framlagte vedtektsendringer for KS Bedrift.

Sør-Trøndelag:

Fylkesstyret i KS Sør-Trøndelag gir ikke sin tilslutning til de foreslåtte vedtektsendringene, men anbefaler at eksisterende vedtekter opprettholdes.

Østfold:

Fylkesstyret i KS Østfold gir sin tilslutning til at det i vedtektene legges opp til et obligatorisk fylkesmøte i året og at de enkelte fylker ved behov kan ha flere enn et fylkesmøte i året.

Fylkesstyret gir sin tilslutning til KS Bedrift sine forslag til vedtektsendringer.

Organisasjonsutvalget (uttalelse vedlagt):

Organisasjonsutvalget har ingen kommentarer til om antall obligatoriske Fylkesmøter endres fra to til ett.

Organisasjonsutvalget konkluderer med en anbefaler at Landstinget, i forbindelse med behandlingen av forslaget om endringer i KS Bedrifts vedtekter, presiserer at Organisasjonsutvalget fortsatt utarbeider og foreslår godtgjøring/godtgjøringsreglementet for KS Bedrift.

Kommentarer til konklusjonen fra Organisasjonsutvalget:

Det aktuelle endringsforslaget om å endre vedtektene i KS Bedrift til at KS Bedrifts generalforsamling selv skal bestemme størrelsen på godtgjøringen for representantene i Bedriftsstyret og kontaktutvalgene, er knyttet opp til KS Bedrifts sine vedtekter § 5.5. Her foreslås det en ny bokstav e) i § 5.5 om hva den ordinære generalforsamlingen skal behandle med følgende ordlyd:

“e) Godtgjøring til representantene i Bedriftsstyret og kontaktutvalgene.”

Organisasjonsutvalget har ingen merknader til spørsmålet om Generalforsamlingen i KS Bedrift skal gis slik fullmakt.

Det er noe uklart om Generalforsamlingen med dette forslaget mener at godtgjøringsreglementet for tillitsvalgte i KS fortsatt skal gjelde også for tillitsvalgte i KS Bedrift, men med den presiseringen at nivået for godtgjøring for tillitsvalgte i KS Bedrift skal fastsettes av generalforsamlingen. En alternativ forståelse er at forslaget innebærer at det nåværende godtgjøringsreglementet ikke skal gjelde for KS Bedrift da godtgjøring generelt for tillitsvalgte i KS Bedrift skal avgjøres av generalforsamlingen. Dagens godtgjøringsreglement som også gjelder for KS Bedrift inneholder en rekke bestemmelser ut over selve nivået på godtgjøringen.

Uavhengig av hvordan endringsforslaget skal forstås vil Organisasjonsutvalget, dersom endringene vedtas, anbefale at det presiseres at Organisasjonsutvalget fortsatt utarbeider og foreslår godtgjøring/godtgjøringsreglementet for KS Bedrift selv om vedtakskompetansen for godtgjøring endres fra Landsstyret til KS Bedrift. Denne kompetansen er tillagt Organisasjonsutvalget i dag gjennom vedtektene for KS § 9.1. En slik forståelse nødvendiggjør så vidt Organisasjonsutvalget kan se, ingen endringer i KS vedtekter.

Det vil imidlertid kunne være nødvendig med en endring i reglementet for Organisasjonsutvalget som Landsstyret etter Vedtektene for KS § 7.10 vedtok den 23. mai 2008. I retningslinjene for Organisasjonsutvalget punkt 2 fremkommer at godtgjøringsreglementet skal vedtas av Landsstyret. Her vil Landsstyret, i etterkant av Landstinget, kunne endre reglementet ved å føye til for eksempel følgende setning:

“Godtgjøring/Godtgjøringsreglementet for representanter i KS Bedriftsstyret og kontaktutvalgene vedtas av generalforsamlingen i KS Bedrift.”

Det er et prinsipp ved fastsetting av godtgjøring for tillitsvalgte i KS at det er armlengdes avstand mellom Organisasjonsutvalget og øvrige organer i KS herunder det organ som endelig skal vedta godtgjøringsreglementet. Dette prinsippet om uavhengighet mellom Organisasjonsutvalget og øvrige organer i KS mener Organisasjonsutvalget også bør gjøres gjeldende selv om generalforsamlingen i KS Bedrift skal vedta godtgjøring for sine tillitsvalgte. Gjennom et forslag fra Organisasjonsutvalget vil Generalforsamlingen i KS Bedrift også få et vist sideblikk til og forankring av sitt godtgjøringsreglement, til det reglementet som ellers gjelder for tillitsvalgte i KS.

Sigrun Vågeng

Vedlegg til sak

Høring Endring av
KS vedtekter..DOCX

Endringsforslag til
KS Bedrift sine vedtek

Gen.fors. Bedrift.pdf
298235_1_1.pdf

11/65 Godkjenning av forretningsorden, valg av komiteer, dirigenter, protokollunderskrivere og kjøreplan - KS Landsting 2012

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/65

Forslag til vedtak

1. Hovedstyret foreslår at Landstinget vedtar vedlagte forretningsorden.
2. Hovedstyret foreslår dirigenter på Landsting 2012.
3. Hovedstyret foreslår tre til å skrive under protokollen til Landsting 2012.
4. Hovedstyret foreslår valgkomite' til Landsting 2012.
5. Hovedstyret foreslår at det nedsettes tre redaksjonskomiteer på Landstinget til følgende tre tema:
 - a. Lokaldemokrati og styring
 - b. Velferdsutfordringer
 - c. Arbeidsmarkedsutfordringer
6. Hovedstyret foreslår at det nedsettes en fullmaktskomite med tre medlemmer på Landstinget 2012.
7. Hovedstyret foreslår at Sigrun Vågeng og Tor Magne Fredriksen velges som sekretærer på Landsting 2012.
8. Hovedstyret foreslår kjøreplan på Landsting 2012.

Saksframstilling

Hovedstyret skal fremme forslag til Landstinget på forretningsorden og kjøreplan for Landstinget. I tillegg skal det fremmes forslag på valg av:

- tre dirigenter (se vedlegg av tidligere dirigenter)
- tre delegater til å skrive under protokollen
- valgkomite bestående av 11 medlemmer
- tre redaksjonskomiteer (vedlegg over redaksjonskomiteer 2008)
- to sekretærer
- fullmaktskomite

Siste Fylkesmøte ble avholdt 8. desember. Det foreligger ikke en fullstendig liste over Landstingsdelegater ennå. Det kan ikke foreslås noen navn på personer til komiteene før i neste møte i Hovedstyret 13. januar 2012. Hovedstyret kan på nåværende tidspunkt vedta forslag på antall redaksjonskomiteer, tittel på komiteene og antall medlemmer i de ulike komiteer.

Hovedstyret fremmer egne saker om endring av vedtekter og om kontingent til KS. Forslag på tema for uttalelser fra Landstinget fremmes i tråd med Hovedstyrets konklusjoner på Hovedstyreseminaret i Bergen i august 2010. Hovedstyret foreslår medlemmer til redaksjonskomiteene.

Redaksjonskomite 1 tar for seg Lokaldemokrati og styring.

Redaksjonskomite 2 ser på velferdsutfordringene.

Redaksjonskomite 3 har arbeidsmarkedsutfordringene som tema.

De uttalelsene som blir vedtatt av Landstinget innen disse tema, vil være grunnlaget for 4-årsstrategi for KS som Landsstyret skal vedta i sitt første møte etter Landstinget.

1. KS Landsting 2012 - Forretningsorden

Hovedstyret råder Landstinget til å vedta følgende forretningsorden:

1. Forhandlingene føres for åpne dører, dersom Landstinget ikke fatter annet vedtak.
2. Innleder gis anledning til å svare på spørsmål og tegne seg som taler.

For hver debatt på dagsorden gis partigruppene taletid etter følgende prinsipper:

- a. Samtlige partigrupper gis en minimum taletid på 3 minutter.
- b. Partigruppene gis tilleggstid regnet ut på bakgrunn av antall representanter.

Partigruppene bestemmer selv sin taleliste. Innleggene begrenses til 3 minutter, men en representant for hvert parti kan bruke inntil 5 minutter dersom partiet har tilstrekkelig taletid. Ingen kan ha ordet mer enn to ganger under behandling av samme sak. Replikker belastes det enkelte partis taletid.

3. Anses det nødvendig å innskrenke debatten utover det som framkom av pkt. 2, kan det fastsettes kortere taletid og settes strek. Det er ikke anledning til å fremme forslag etter at strek er satt.
4. Alle forslag skal fremmes skriftlig.
5. Møtet velger redaksjonskomiteer etter forslag fra Hovedstyret. Redaksjonskomiteene utarbeider innstillinger som forelegges Landstinget til votering.
6. Ved lovendringer kreves minst 2/3 flertall, jfr. Vedtekter for KS § 16. Øvrige voteringer avgjøres ved alminnelig flertall.

I tilfelle stemmelikhet gjør dirigentens stemme utslaget.

Ingen delegater må komme inn i eller forlate møtesalen etter at dirigenten har tatt et forslag opp til votering, og før dirigenten har erklært saken avgjort.

7. Delegater som ønsker å være fraværende i møtetiden, må søke permisjon hos dirigenten. Sekretæren protokollere alle innvilgede permisjoner.
8. I forhandlingsprotokollen medtas bare:
 - a. framsatte forslag, jfr. 5
 - b. votering
 - c. vedtak
 - d. permisjoner i møtetiden.

Til protokollen vedlegges liste over delegatene med eventuelle forfall, gjester og relevante opplysninger.

9. Det er ikke tillatt å gi støyende uttrykk for mishag eller bifall under forhandlingene.

2. Valg av dirigenter på Landsting 2012

Hovedstyret foreslår:

- 1.
- 2.
- 3.

som dirigenter på Landstinget 2012

3. Valg av tre delegater til å skrive under protokollen til Landsting 2012

Hovedstyret foreslår:

- 1.
- 2.
- 3.

til å skrive under protokollen for Landstinget 2012

4. Valg av valgkomite

Hovedstyret foreslår:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

som valgkomite på Landsting 2012.

5. Valg av redaksjonskomiteer på Landsting 2012

Hovedstyret foreslår at Landstinget setter ned tre redaksjonskomiteer på elleve medlemmer hver med følgende arbeidsdeling og sammensetning:

Redaksjonskomite 1: Lokaldemokrati og styring.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

Redaksjonskomite 2: Velferdsutfordringer.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

Redaksjonskomite 3: Arbeidsmarkedsutfordringer.

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.
- 9.
- 10.
- 11.

5. Valg av fullmaktskomite på Landsting 2012

Hovedstyret foreslår

- 1.
- 2.
- 3.

som fullmaktskomite på Landsting 2012

6. Valg av sekretærer på Landsting 2012.

Hovedstyret foreslår:

- a. Sigrun Vågeng
- b. Tor Magne Fredriksen

som sekretærer på Landsting 2012.

7. Dagsorden/kjøreplan for Landsting 2012.

SØNDAG 12. FEBRUAR ÅPNING LANDSTING

11.00-20.00	Registrering/sekretariat
11.00-15.00	Mulighet for gruppemøter for partiene
13.30-14.30	Møte mellom Hovedstyrets leder, gruppeledere og dirigenter
15.00-18.00	Åpning av Landstinget 2012
- Valg av fullmaktskomite'
- Hilsningstaler fra Oslo og regjering.

Konstituering av Landstinget.
- Godkjenning av fullmakter
- Godkjenning av forretningsorden
- Valg av dirigenter
- Valg av 3 delegater til å skrive under protokoll
- Valg av valgkomite'.
- Valg av redaksjonskomiteer
- Valg av sekretærer
- Godkjenning av dagsorden

Leders tale
- Debatt etter leders tale. |
| 18.00-19.00 | Gruppemøter for partiene |

20.00 – 23.00 Kveldsarrangement – åpent for Landstingsdelegatene, gjester og deltagere på kommunedagen.

MANDAG 13. FEBRUAR KOMMUNEDAG

09.00 – 16.30 Kommunedagen (åpent arr. for kommunesektoren, LT-delegater og gjester)

16.30 – 18.00 Mulighet for gruppemøter for partiene

19.30 Transport til Oslo Rådhus

20.00 – Middag i Oslo Rådhus (Landstingsdelegater og gjester)

TIRSDAG 14. FEBRUAR LANDSTING

09.00 – 16.00 Landsting
- Vedtekter for KS
- Kontingent for KS 2013 - 2016
- Redaksjonskomiteenes innstillinger
- Valgkomiteens innstilling
 - Hovedstyret – 14 medlemmer med varamedlemmer
 - Leder og nestleder
 - Landsstyret – 18 medlemmer med varamedlemmer

16.00 Avslutning

17.00 Hovedstyrets konstituerende møte

Sigrun Vågeng

Vedlegg til sak

Landstingets vedtak
redaksjonkomiteer.dc

11/66 KS kontingent for 2013 - 2016

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/66

Forslag til vedtak

Hovedstyret foreslår at Landsting 2012 fatter følgende kontingentvedtak:

1. Modellen for beregning av medlemskontingent for kommuner og fylkeskommuner videreføres i samme form som i siste landstingsperiode. Modellen innebærer at de fastsatte beregningssatsene indekseres år for år, for at realverdien av kontingenten skal kunne opprettholdes tilnærmet konstant fra år til år.
2. De årlige beregningene av medlemskontingenten vil bli basert på faktisk registrerte endringer i folketall, konsumpris- og lønnsvekstindeks som tidligere.

3. Satsene for medlemskontingent i KS og FoU vil fra og med 2013 indekseres etter vekting av konsumpris- og lønnsvekstindeks med henholdsvis 0,3 og 0,7, i stedet for lik vekting på 0,5 som i siste landstingsperiode. Dette for å ta hensyn til at norsk reallønnsvekst er den vesentlige underliggende kostnadsdriveren for aktivitetene.
4. Kontingenten for det enkelte år forfaller normalt til betaling med 60 % av totalbeløpet medio januar og 40 % medio juni, i samsvar med tidligere praksis.

Saksframstilling

I sak 08/3 på Landstinget 2008, ble det vedtatt nye satser for beregning av KS kontingenten for perioden 2009-2012. Modellen for beregning av medlemskontingent ble videreført i den form den har hatt i foregående landstingsperiode, men det ble gjort reelle justeringer av både satser og beløpsgrenser. På det nye landstinget i 2012, skal det vedtas hvordan kontingent til KS og FoU-arbeid i regi av KS, vil bli beregnet i perioden 2013 – 2016.

Da forrige landsting vedtok å videreføre tidligere benyttet beregningsmodell, etter å ha fjernet den særskilte opplæringskontingenten og gjort noen mindre justeringer, så var det på grunnlag av en grundig presentasjon i en omfattende kontingentsak. Vedtaket la vekt på at det lot til å være en bred aksept blant medlemmene for modellens solidariske oppbygging, og at den fungerte forutsigbart og bra.

KS oppnådde en realjustering av satsene på forrige landsting, med henvisning til at medlemsorganisasjonen sto overfor stadig flere og krevende oppgaver, som det ikke var mulig å møte på en tilfredsstillende måte uten en slik oppjustering. Det anses ikke aktuelt å foreslå noen ny oppjustering av kontingentinntektene på det forestående landstinget. Selv om resultatprognosene indikerer betydelige underskudd inneværende og nærmeste år, forventes organisasjonen om få år å få en bunnlinje i pluss igjen. For å beholde et visst handlingsrom til å påta seg nye oppgaver, legger organisasjonen opp til å gjøre nødvendige prioriteringer og kostnadseffektiverende tiltak, ikke å øke kontingenten igjen med det første.

På ett punkt anbefales det å gjøre en teknisk, liten endring av hvordan modellens satser blir indeksert framover. Det gjelder den rent tekniske innbyrdes vektingen av de to indeksene som benyttes og innebærer ingen metodiske endringer. Måten satser og kontingentbeløp har vært indeksert på i siste periode, er at utviklingen i konsumprisindeks (KPI) og lønnsindeks har talt like mye. Indeksene har vært vektet 50 prosent hver. Dette har vært en enkel og praktisk tilnærming. For aktivitetene i KS generelt og FoU spesielt, vil det imidlertid være den faktiske lønnsutviklingen i Norge som er viktigste kostnadsdriver. Så lenge det er en vedvarende positiv vekst i reelt lønnsnivå, vil indeksering etter konsumpris innebære en underdekning i forhold til å opprettholde reell kjøpekraft. For å kompensere bedre for dette forholdet, anbefales nevnte vekting av de to indeksene endret til 70 prosent justering etter lønnsindeks og 30 prosent etter KPI. Det vil bedre reflektere den faktiske kostnadsutviklingen organisasjonen står overfor. Selv om ikke lønns- og pensjonskostnadene utgjør riktig så høy andel av samlede kostnader i KS, vil i tillegg en stor del av KS sine kjøp av tjenester, ha lønn som underliggende kostnadsdriver og være priset deretter. For FoU vil det typisk være utredningsarbeid.

For det enkelte medlem, kommune som fylkeskommune, så vil endringen ha en helt marginal effekt. For 2012 ligger det til grunn at lønnsindeksen vokser med 3,90 prosent, mens KPI øker med 2,30 prosent. Som en illustrasjon, kan det vises til at endringen ville bety 0,32 prosent høyere kontingent for 2012, om det hadde inngått i nåværende beregningsgrunnlag. Det betyr alt fra noen få hundrelapper i året for de mindre kommunene, til noe over ti tusen kroner i året for de aller største. For fylkeskommunene vil relevant økning ligge i størrelsesorden 5 - 15 tusen kroner årlig. For KS totalt sett, ville det utgjort ca 0,8 mill kroner i 2012. Endringen vil avhenge av hvor mye nominell lønnsutvikling fortsetter å ligge over KPI i årene framover. Sett over tid, vil det bidra til at KS får et bedre samsvar mellom utvikling i kontingentinntekt og prisene på relevant ressursbruk.

Sigrun Vågang

Notatsaker

11/12 KS arbeid for og med fylkeskommunene

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/12

Forslag til vedtak

Notatet drøftet.

Saksframstilling

Bakgrunn

Fylkeskommunene velger 71 av landstingets 217 delegater i 2012 (i tillegg møter Hovedstyret og representanter fra Bedriftene), inklusiv Oslo kommunes representanter valgt på fylkeskommunenes kvote. I inneværende landstingsperiode står fylkeskommunene for om lag 35 pst av medlemmenes ordinære kontingentinnbetaling til KS, og 43 pst av innbetalingene til FOU-ordningen.

Akershus fylkeskommune behandlet i mai 2011 en sak hvor medlemsskapet i KS ble vurdert.

Følgende vedtak ble enstemmig fattet:

“Akershus fylkeskommunes medlemskap i KS opprettholdes.

KS oppfordres til, sammen med representanter fra fylkeskommunene, å gjennomføre en evaluering av innsatsen for å styrke oppmerksomheten og kvaliteten på det fylkeskommunale interessepolitiske området”

Både på bakgrunn av dette vedtaket, og ut fra et selvstendig ønske om å vurdere hvordan KS sitt interessepolitiske arbeid for fylkeskommunene kunne gjennomføres best mulig for denne medlemsgruppen, igangsatte KS administrasjon en todelt evaluering av arbeidet for fylkeskommunene. Den første delen var en evaluering i fylkeskommunene av KS sin innsats for dem, gjennomført av NIVI analyse. Den andre delen var en egenevaluering i KS organisasjon av det samme. I begge tilfeller ble det valgt å evaluere KS samlede innsats, også arbeidsgiverpolitikken. Evalueringen ble igangsatt etter drøftelser med fylkesrådmennenes og fylkesordførernes kollegier. Begge evalueringene ble gjennomført i perioden september-oktober.

Oppsummering av evalueringen i fylkeskommunene

NIVI analyse gjennomførte telefonintervjuer av 41 politiske og administrative ledere. 9 fylkesordførere/fylkesrådsledere, 14 fylkesrådmenn/direktører, 4 regionalsjefer, 4 utdanningssjefer, 4 samferdselsjefer, 3 personalsjefer og 3 økonomisjefer ble intervjuet.

NIVIs oppsummering av tilbakemeldingene kan kortfattet framstilles slik:

- Hovedinntrykket er at informantene i hovedsak er tilfredse med den jobben KS gjør.
- KS arbeid med forvaltningsreformen, der KS oppfattes å ha bidratt på en god måte med interessehevding og faglige argumenter, framheves som et eksempel på et godt stykke interessepolitisk arbeid.
- Flere peker på at KS har en ”kommunal slagside” og er mest innrettet mot kommunenes behov. Mange er til dels ganske kritisk til KS arbeid for å utvikle fylkeskommunen som demokratisk arena.
- En annen kritikk som reises av flere er at KS utvikler og deltar i for mange prosjekter knyttet til lokalt og regionalt utviklingsarbeid som går rett inn i det fylkeskommunale kjerneområde.

- Intervjupersonene er tilnærmet samstemte om at dialogen og kontakten med KS sentrale politiske og administrative ledelse og fagressurser fungerer godt.
- Informantene peker på to hovedprioriteringer i tiden fremover.
 - o For det første er de tydelige på at KS primær oppgave for fylkeskommunene er å være et slagkraftig interessepolitisk organ og at KS i tiden fremover i enda sterkere grad må prioritere arbeidet med å få fram og formidle fylkeskommunenes felles interesser.
 - o For det andre fremheves det at KS må fortsette å ta ansvar for arbeidsgiver/forhandlingsdelen for fylkeskommunene, sørge for forankring av dette arbeidet og ha fokus på de fylkeskommunale særproblemstillinger.

I vedlegg til dette notatet følger hele sammendraget av NIVIs rapport.

Oppsummering av egnevalueringen i KS

Hovedinntrykket er at avdelingene mener fylkeskommunen stort sett er tilfreds med det arbeidet som gjøres, men at det er behov for bedre samhandling internt og eksternt mot fylkeskommunen. Det kan også tyde på at det er behov for å tydeliggjøre KS mange ulike roller overfor fylkeskommunene. Jo klarere KS rolle er som spesialist jo enklere er det å kommunisere ut hvilken bistand fylkeskommunene kan forventes å få. Mangel på intern koordinering og samhandling gjør arbeidet oppdelt og utydelig.

KS sitt totale medlemsarbeid favner over svært varierte fagområder. I KS sin portefølje inngår blant annet juridisk bistand, FOU, interessepolitisk arbeid, forhandlinger, kollegier, utvalg, medlemservice, prosessedelse, kurs/seminarer, fagansvar, faglige nettverk, utvikling, mv. Dette gjør KS til en kompleks og svært sammensatt organisasjon.

Litt over halvparten av avdelingene har anslått et tall på arbeidsmengden rettet mot fylkeskommunen. Samlet sett utgjør dette omlag 17,6 årsverk og 50 ukeverk. Men det er vanskelig for mange avdelinger å beregne ressursbruken mot fylkeskommunen, dette er særlig en tendens i regionene. Noe av dette skyldes at det ikke er et tydelig skille mellom kommunale og fylkeskommunale oppgaver, slik at fokus rettes mot utfordringene innenfor fagområdene og ikke spesielt rettet mot FK.

I vedlegg til dette notatet følger et noe større sammendrag av den interne evalueringen.

Oppfølging av evalueringsrapportene

NIVIs evalueringsrapport ble presentert for fylkesrådmannskollegiet (7.10) og fylkesordførerkollegiet (28.10). Oppfølgingen av den ble også drøftet med fylkesrådmennenes arbeidsutvalg 18.11.

Alt interessepolitikk i KS skal utvikles sammen med medlemmene, enten dette er kommuner eller fylkeskommuner. KS interessepolitiske posisjoner er kun interessante så lenge de faktisk er representative for kommunesektoren. Interessepolitisk arbeid for fylkeskommunene vil likevel adskille seg noe forskjellig fra interessepolitisk arbeid for kommunene.

For det første har fylkeskommunene selv både politiske og administrative kollegier som møtes jevnlig gjennom året, og det er også direkte møtepunkter mellom det politiske kollegiet (fylkesordfører/fylkesrådslederkollegiet) og myndighetene. KS sitt interessepolitiske arbeid for fylkeskommunene må nødvendigvis bygge på de vurderinger som gjøres av fylkesordførere (politisk), fylkesrådmennene (administrativt), eller eventuelt fagsjefkollegiene. Dette stiller store krav til forankringen av interessepolitikken i de fylkeskommunale kollegiene. For kommunenes del er det kun KS styrende organer selv som vil ha legitimitet til å kunne sammenstille og representere denne medlemsgruppens fellesinteresser.

For det andre – i motsetning til hva som er tilfelle for forhandlingsansvaret for lønn/tariffspørsmål – har medlemmene selv en bredere og dypere faglig kompetanse hver for seg på de fagområdene interessepolitikken gjelder, enn hva KS vil kunne ha. Etterspørselen etter kompetanse fra KS til klassisk utviklingsarbeid hos og sammen med medlemmene på de ulike ansvarsområdene vil derfor være svakere i fylkeskommunene enn særlig i de mindre kommunenes tilfelle.

Ut fra bidraget til finansieringen av KS, har fylkeskommunene all grunn til å forvente at KS bruker betydelig med ressurser – både innenfor arbeidsgiverpolitikken og interessepolitikken – til å ivareta og styrke fylkeskommunenes interesser.

På arbeidsgiverområdet synes det ut fra evalueringen som det viktigste KS kan forbedre, er kontakten med de fylkeskommunale administrative og politiske topplederkollegiene i forbindelse med forberedelse og gjennomføring av forhandlinger og andre arbeidsgiverpolitiske spørsmål.

Innenfor interessepolitikken pekes det på et behov for sterkere intern samhandling, og sterkere koordinering av interessepolitiske satsinger gjennom de fylkeskommunale kollegiene.

I de fylkeskommunale kollegiene pågår det nå en avklaring om forholdet mellom særlig fylkesrådmannskollegiet og fagsjefenes kollegier, og hvordan man kan få til et mer samlet administrativt arbeid som også kan gi et bedre grunnlag for fylkesordfører/fylkesrådslederkollegiets arbeid. KS administrasjon er innstilt på at KS sitt interessepolitiske arbeid for fylkeskommunene forankres enda sterkere i dette, og at satsingen og prioriteringen på fylkeskommunale saker bestemmes ut fra de prioriteringer som fylkeskommunens øverste administrative og politiske ledelse gjør. Dette må selvsagt tilpasses de budsjetttrammer som til enhver tid gjelder, som Hovedstyret setter.

Hovedstyret må, som i dag, behandle og vedta KS sine prinsipielle syn på alle viktige interessepolitiske saker, også de som gjelder kun fylkeskommunene. Fra KS administrasjons side er det lagt vekt på, og vil bli lagt vekt på, at dette er synspunkter som er forankret politisk og administrativt i fylkeskommunene.

Det er også KS sitt selvstendige ansvar å sørge for at fylkeskommunenes synspunkter blir trukket fram i konsultasjonsordningen, andre møter med Regjeringen og departementer, i møter/høringer i komiteene osv – slik at fylkeskommunene som medlemsgruppe drar nytte av at KS har arenaer for å presentere fylkeskommunenes syn som den enkelte fylkeskommune selv ikke har.

Internt vil også KS administrasjon legge til rette for tettere og mer systematisk kontakt mellom de ulike fagpersonene som betjener de enkelte fylkeskommunale kollegiene, og styrke kontakten mellom KS sentralt og det regionale apparatet.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

Vedlegg til sak

Egenevaluering fylke
sammendrag.pdf

NIVI fylke
sammendrag.pdf

Orienteringssaker

11/39 Europarådets kongress, 21. sesjon, 18. til 20. oktober 2011

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/39

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Saksframstilling

Europarådets Kongress møtte til sin 21. sesjon i Strasbourg i dagene 18. – 20. oktober 2011. De fem norske delegatene deltok i plenumsmøtene, såvel som i de tre komitéene (Current Affairs Committee, Governance Committee, Monitoring Committee), som holdt møter i løpet av samlingen. Halvdan Skard deltok i Bureau-møter både i forkant og under samlingen, og i det tradisjonelle formøte for de nordiske og baltiske delegasjonslederne, som denne gangen ble arrangert av Island.

Kongressen behandlet rapporter om status for lokal-/regionaldemokrati i Latvia, Serbia, Slovenia, Finland og Bulgaria, og rapporter fra valgobservasjon i Albania og Moldova. Odd Arild Kvaløy var rapporteur i saken om Serbia.

”Living together with dignity” var det samlede tema for tre debatter om lokale og regionale myndigheters rolle i arbeidet med menneskerettighetene. De tre temaene handlet om 1) kampen mot seksuelt misbruk og vold mot barn, 2) nye former for folkelig aktivisme og urban vold og 3) situasjonen for og inkludering av romfolk i lokalsamfunnet.

Halvdan Skard var rapporteur i en sak om ombudsmannsordning og lokale/regionale myndigheter. Dette er en sak som har vært oppe i Kongressen ved flere anledninger, og som handler om at flere land bør etablere en ombudsmann for lokal/regional forvaltning. Dette anses som del av et godt styresett og viktig for å sikre korrekt og lik behandling og trygging av individets rettigheter i forhold til offentlige myndigheter.

En sak om energiforsyning og energieffektivitet omhandlet behovet for sterkere involvering av lokale og regionale myndigheter i utviklingen av nasjonal energipolitikk. I saken heter det at lokale/regionale myndigheter må trekkes inn i utformingen av politikk for utvikling av nye energikilder og overgangen til nye energiregimer, særlig med tanke på klimautfordringene. I fremtiden vil lokale/regionale myndigheter være energi produsenter, distributører, brukere, planleggere og investorer, og det anbefales at de må ha både kompetanse, kapasitet og ansvar i utformingen av en energipolitikk for fremtiden. Den norske delegasjonen fremmet forslag om et tillegg til den fremlagte anbefalingen. Forslaget, som påpekte behovet for nært samarbeid mellom forvaltningsnivåene og overføring av ressurser fra staten til lokale/regionale myndigheter for å sikre raske og tilstrekkelige klimatiltak, fikk Kongressens tilslutning, og ble tatt inn i det endelige vedtaket.

Andre saker på dagsorden omhandlet menneskerettighetsindikatorer til bruk på lokalt og regionalt nivå, innbyggerdeltakelse på lokalt/regionalt nivå og verktøy for utdanning i demokratisk deltakelse.

I sin tale til Kongressen, vektla Europarådets generalsekretær, Thorbjørn Jagland, den rollen lokale og regionale folkevalgte myndigheter kan og bør spille i krisetider. Han sa at vanskelige tider gjør Europarådets arbeid særlig relevant, blant annet for å trygge svake grupper, så som ungdom, eldre, immigranter og romfolk, og samtidig opprettholde tilliten til offentlige myndigheter og demokratiske institusjoner. Han var derfor positiv til Kongressens debatt om ”verdige sameksistens” og til en ordførerkonferanse om romfolk, som nylig var avholdt.

I en sak som ble tatt opp utenom dagsorden, uttrykte Kongressens Bureau sin alvorlige bekymring for de hindringene som legges i veien for lokalt og regionalt folkevalgte i Tyrkia. De pekte særlig på behandlingen av Leyla Güven, en kvinnelig ordfører, og delegat til Kongressen, som har sittet fengslet siden 2009, uten at hennes sak er blitt prøvet for retten. Basert blant annet på rapport fra en delegasjon fra Kongressen, som besøkte henne i fengselet i oktober, uttalte Kongressen at behandlingen som mange lokalt folkevalgte i Tyrkia utsettes for, hindrer dem i utøvelsen av folkevalgtes plikter overfor befolkningen og virker nedbrytende for lokaldemokratiet. Kongressen mente det er alarmerende, og i strid med Europarådets charter for lokalt selvstyre, som Tyrkia har ratifisert, når lokalt folkevalgte over tid, uten rettslig prøving, utestenges fra muligheten til å fylle oppgavene de er pålagt.

Den 22. sesjonen i Europarådets Kongress holdes i Strasbourg i dagene 19. – 22. mars 2012.

Sigrun Vågeng

11/40 Hovedtariffoppgjøret 2012 – Tariffnotat som debattgrunnlag hos medlemmene

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/40

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Saksframstilling

I 2012 er det hovedtariffoppgjør. Debattheftet som vanligvis utarbeides før strategikonferansene er i år avløst av et tariffnotat som følger vedlagt. Notatet beskriver problemstillinger som er relevante for arbeidet med tariff og arbeidsgiverpolitiske utfordringer, og kommunene/fylkeskommunene/bedriftene bes om å gi tilbakemeldinger på kjernesporsmål foran vårens tariffoppgjør. En god dialog med KS' medlemmer, klare signaler og en samlet kommunesektor bak behov og prioriteringer, gir KS et solid grunnlag for å oppnå gode resultater gjennom forhandlingene.

Tariffnotatet er trykket og sendt ut til fylkene, som videresender til kommunene/fylkeskommunene/bedriftene for behandling. Medlemmenes uttalelser sendes KS i fylket og det bør være fylkesmøtet som behandler uttalelsene i de respektive fylkene.

KS i fylkene inviterer til strategikonferanser og fylkesmøter mellom januar og mars 2012.

På disse strategikonferansene vil det fra KS' side bli fulgt opp med mer utfyllende og oppdatert informasjon som grunnlag for debatt. Kommentarer og eventuelle innspill fra Hovedstyret vil da også bli formidlet i den utdypende informasjonen som vil bli gitt.

Fylkesvise oppsummeringer fra strategikonferansene vil på vanlig måte følge mandatsaken til hovedstyret som vedlegg.

Sigrun Vågeng

Per Kristian Sundnes

Vedlegg til sak

Tariffnotat
2012.docx

11/41 KS avtale med Staten om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/41

Forslag til vedtak

Saken tas til orientering.

Saksframstilling

KS avtale med Staten om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene ble inngått 21. september 2006 – 31. desember 2010. Deretter ble avtalen prolongert ut desember 2011.

Formålet med avtalen er at partene i fellesskap skal bidra til å bedre kvaliteten og etablere enklere ordninger i den kommunale helse – og omsorgstjenesten. Arbeidet skal forankres i nasjonale rammer, men med sterk vekt på lokale løsninger innenfor rammen av det lokale selvstyre.

KS administrasjon anbefaler av kapasitetshensyn en ytterligere prolongering av avtale om kvalitetsutvikling i helse- og omsorgstjenestene frem til 1. juli 2012, og at tiden fra 1. januar til 1. juli brukes til en utarbeidelse av utkast til reforhandling av avtalen.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

11/42 Samhandlingsreformen

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/42

Forslag til vedtak

Saken tas orientering

Orienteringssakens fakta

Bakgrunn

Denne orienteringssaken synliggjør at det fortsatt er en del rammebetingelser som ikke er på plass. Derfor blir det viktig å følge med på utviklingen fremover.

Med bakgrunn i Intensjonsavtalen undertegnet 8. april 2011 er det opprettet en nasjonal koordineringsgruppe og et nasjonalt nettverk.

Den nasjonale koordineringsgruppen har hatt tre møter i løpet av høsten og et i desember. Tema som har vært drøftet er: avtaler, kompetanse, følgeevaluering, i tillegg til informasjon om arbeid med forskrifter og finansiering.

Det nasjonale nettverket skal gi aktørene i samhandlingsreformen tett oppfølging blant annet gjennom en samordnende informasjons- og veiledningsrolle. Det har vært avholdt 4 møter. Tema som har vært drøftet er: avtaler, kompetanse, følgeevaluering, folkehelse i tillegg til informasjon om arbeid med forskrifter og finansiering.

Bistand til medlemmene

Implementering

KS implementeringsarbeid prioriterer bistand i arbeidet med inngåelse av forpliktende samarbeidsavtaler, styringsinformasjon og strategisk kompetansestyring. Alle regionkontorene er involvert i arbeidet med avtaler. KS advokatene deltar på samlinger etter behov. Prosjektet "Flink

med folk i første rekke” vil gjennom implementeringsprosjektet tilby kommuner nettverk i strategisk kompetansestyring også i 2012. Det går ut tilbud om kurs i styringsinformasjon på nyåret.

Informasjon/kommunikasjon

Etterspørselen fra kommuner og fylkeskommuner om bistand i deres lokale arbeid er økende. Informasjon prioriteres. <http://www.ks.no/Portaler/Samhandlingsreformen/>

Spørreundersøkelse - Questback

Det gjøres nå ytterligere analyser av den landsdekkende spørreundersøkelse (Questback) som kartla samhandlingsprosjekter kommunene har igangsatt, se FoU. Totalt svarte 228 kommuner, og når man inkluderer samarbeidende kommuner tilsvarer dette 72 % av norske kommuner, inkludert de fem største bykommunene.

Resultatene viser at mange kommuner har igangsatt prosjekter knyttet til de store utfordringene med bl.a interkommunal legevakt, rehabilitering, helsefremmede arbeid, IKT og elektronisk samhandling og utskrivningsklare pasienter innen somatikk.

Konferanser

Det er planlagt følgende konferanser/temadager:

- 12.januar 2012 Nasjonal helsekonferanse for kommunesektoren med målgruppe ordførere, rådmenn, styreledere og administrerende direktører/ toppledere i helseforetak.
- 15.januar 2012 – ca 15.februar 2012 regionale seminarer om økonomiske virkemidler i samhandlingsreformen og styringsdata i samarbeid med Helsedirektoratet. Målgruppe er økonomisjef og helsesjef nivå i kommunene og RHF/HF.
- Rundebordskonferanse i mai for prosjektledere i samhandlingsprosjekter
- Dessuten vil det regionalt avholdes en rekke konferanser, seminarer mv hvor KS står som arrangør alene, sammen med helseforetak, fylkesmannen oa.

Interessepolitikk

Forskrift om kommunal medfinansiering og kommunal betaling for utskrivningsklare pasienter

Forskriften er fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet 18. november 2011 med hjemmel i lov 24.juni 2011 nr. 30 om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. §§ 11-3 og 11-4 tredje ledd. KS er fornøyd med å ha fått gjennomslag for prosessuelle krav til vurdering og dokumentasjon ved utskrivning av pasienter fra sykehus. *§ 9 Vilkår for at en pasient er utskrivningsklar, er i tråd med KS' høringsuttalelse.*

Når det gjelder tidspunkt for sykehusets varsling av utskrivningsklar pasient til kommunen fremgår det i merknaden til forskriften at varsling «normalt skal skje på dagtid». KS er kritisk til at forskriften opprettholder retten til å varsle døgnet rundt, og anbefaler medlemmene til å ta varslingstidspunktet inn i avtalene.

Fastlegeforskriften

Fastlegeordringen og hovedlinjene i denne ligger fast, men det skal gjøres noen “justeringer”. Det tas sikte på fra HOD å sende ut forslag til fastlegeforskrift rundt månedsskiftet november/desember med 3 måneders høringsfrist. I denne høringsfasen er HOD innstilt på å møte KS.

Forskriften vil bli en presisering av kommunenes overordnede ansvar for fastlegjetjenesten. Listeansvaret tydeliggjøres, presisering av faglige kvalitetskrav og funksjonskrav og medisinskfaglige oppgaver versus samfunnsmedisinske oppgaver. Finansieringssystemet skal være i samsvar med det en forventer og det en betaler legene for å gjøre.

Forskrift til folkehelseloven - oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer

Kommunene vil få tilgang til kommunedata fra Folkehelseinstituttet om folkehelseutfordringer fra januar 2012.

Helse- og omsorgsdepartementet tar sikte på å sende forslag til forskrift om oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer på høring i desember 2011, med virkning fra 1.7.2012. KS er i dialog med HOD om forskriften. Forskriftsarbeid i tilknytning til folkehelseloven omfatter:

- forskriftsbestemmelser om beredskap etter § 28 og
- forskrift om internasjonalt helsereglement etter § 29
- Prop. 90 L varsler en revisjon av miljørettet helsevernforskriftene etter kapittel 3 (15 stk)

KS og kommunesektoren er opptatt av forebyggende arbeid. De faglige retningslinjene som er utarbeidet for hva kommunene forventes å ta ansvar for når det gjelder generell forebygging, definerer imidlertid et svært omfattende ansvarsområde.

Økningen i frie inntekter i 2010 på 230 mill kr, begrunnet i ønsket om å styrke det forebyggende arbeidet i kommunene generelt, har vært et positivt bidrag. Det er en åpenbar fare for at forventningene til hva kommunene faktisk skal kunne løse av folkehelseproblemer, langt overstiger hva som er reelt tilgjengelig rammer. Det er ikke besluttet hvilket tidsperspektiv de øvrige forskriftsarbeidene kommer på høring.

Øyeblikkelig hjelp døgntilbud

Hesledirektoratet skal få i oppdrag fra HOD å utarbeide veiledningsmaterieill, som et ledd i kommunens plikt til å sørge for å etablere øyeblikkelig hjelp døgntilbud innen 2016. Dette materiellet skal beskrive formålet med tilbudet, målgruppe, resultatkrav, krav til kompetanse og utstyr, kostnader m.m. KS og kommunesektoren er invitert til å bidra i dette arbeidet som skal ferdigstilles innen årsskiftet.

Styringsinformasjon

KS har siden mai 2011 deltatt i arbeidsgruppe i Helseledirektoratet vedrørende oppgjørsordningen for kommunal medfinansiering og utskrivningsklare pasienter. Arbeidet er delt i to hovedområder:

- Betalingsordninger for kommunal medfinansiering og utskrivningsklare pasienter. 29. juni ble det levert rapport til HOD. Det arbeides videre med operasjonalisering av oppgjørsordningene og standardisering av prosessene. Det har vært egne møter med HF, kommunerepresentanter og KS for gjennomgang registreringsrutiner for utskrivningsklare pasienter. KS anbefaler kommunene å konkretisere i avtalen tidspunkt for når sykehusene kan melde en pasient utskrivningsklar.
- Styringsdata; KS har levert en kravspesifikasjon på data som finnes og bør gjøres tilgjengelig for kommunene fra 1.januar 2012, og data som på sikt bør registreres slik at kommunene får relevant styringsinformasjon. Første versjon av data-uttrekk vil bli gjennomgått på arbeidsmøte (Hdir, KS, kommunerepresentanter) 6.desember 2011.

Avtaler

Arbeidsgruppen vedrørende avtaler som var ledet og nedsatt av Helse- og omsorgsdepartementet ferdigstilte medio september 2011 en veileder for bruk ved inngåelse av avtaler mellom kommuner og helseforetak. KS har bidratt i arbeidet

<http://www.regjeringen.no/upload/HOD/Dokumenter%20SAM/Nasjonal-Veileder-samarbeidsavtaler-mellom-kommuner.pdf>

Frister i forbindelse med avtaleinngåelse:

Innen 31.1.2012 må følgende lovpålagte punkter i § 6-2 være inngått i samarbeidsavtale:

- Enighet om hvilke helse- og omsorgsoppgaver forvaltningsnivåene er pålagt ansvaret for
- Retningslinjer for innleggelse i sykehus
- Retningslinjer for samarbeid om utskrivningsklare pasienter
- Omforente beredskapsplaner og planer for akuttmedisinsk kjede

Innen 30.6.2012 samarbeidsavtale som oppfyller alle lovkravene.

Nasjonalt tvisteløsningsorgan

Det er besluttet at det skal etableres et nasjonalt tvisteløsningsorgan i tilknytning til Samhandlingsreformen. Helse- og omsorgsdepartementet har nedsatt en arbeidsgruppe med følgende sammensetning: KS, Regionale helseforetak, Helsedirektoratet og HOD.. Det tas utgangspunkt i Barnevernets tvisteløsningsnemnd:

<http://www.regjeringen.no/nb/dep/bld/dep/Styrer-rad-og-utvalg/barnevernets-tvistelosningsnemnd.html?id=589293>

Avklaring av ansvars- og oppgavedeling mellom kommune- og spesialisthelsetjenesten på rehabiliteringsområdet

I høringsuttalelsen til Nasjonal helse- og omsorgsplan foreslo KS en prosess med deltakere fra kommunene, de private/ideelle rehabiliteringsinstitusjonene, spesialisthelsetjenesten og brukerorganisasjoner med mandat å definere det faglige innholdet i rehabiliteringstilbudet i kommunehelsetjenesten versus spesialisthelsetjenesten. HOD har gitt Helsedirektoratet i oppdrag å lede dette arbeidet.

Målet med gjennomgangen skal være å avklare hvilke deler av tilbudet som ut fra en faglig vurdering bør være kommune- og spesialisthelsetjenestens ansvar. Rapport fra arbeidet oversendes HOD for videre behandling i starten av desember.

Nasjonalt rådgivende organ for forskning i den kommunale helse- og omsorgstjenesten

Hovedformålet med det nye nasjonale rådgivende organet er å styrke og samordne forskning i og om kommunens helse- og omsorgstjeneste, til nytte for befolkningen, pasienter/brukere, helse- og omsorgsarbeidere, helseforvaltning på ulike nivåer og politikere.

I dialogen med Helsedirektoratet har KS lagt vekt på at forskningen ikke bare skal være i, og om kommunens helse- og omsorgstjenester, men også være **for** disse tjenestene. Forskning må ha en sentral plass i kommunehelsetjenesten, og ta utgangspunkt i kommunenes behov. Kommunene må oppleve at kunnskapen som frembringes gjennom forskning er forståelig og har verdi for pasienter/brukere/pårørende og tjenesteytere. Det må bygges opp forskningskompetanse i kommunene, slik at sektoren kan bli en bedre bestiller av forskning. Utviklingssentrene bør ha en viktig rolle i dette.

Organet skal være rådgivende overfor forskningsrelaterte aktører og institusjonene som medlemmene representerer samt politikere og forvaltning. KS har lagt vekt på betydningen av å bidra til at ny kunnskap brukes aktivt til utvikling av tjenestene.

KS har foreslått at rådet blir ledet fra kommunesektoren. Relevant forskning på dette feltet er sentralt for å møte helse- og omsorgstjenestens utfordringer. Vi ser det derfor som helt naturlig at sektoren selv engasjerer seg sterkt i dette.

e-Helse

KS har lenge påpekt nødvendigheten av å få på plass en nasjonal kjernejournal for å nå målene i Samhandlingsreformen. En av forutsetningene for å lykkes med kjernejournalen, er at informasjonen er korrekt og oppdatert til enhver tid. Dette stiller blant annet krav til aktørene om å kunne behandle helseopplysninger elektronisk, det vil si ved dokumentering og informasjonsutveksling. En suksessfaktor for kjernejournalen er med andre ord elektronisk meldingsutveksling og KS etterlyser en prioritering av dette arbeidet.

Meldingsløftet vil være et viktig satsningsområde for kommunesektoren neste år. KS ga 3.november 2011 høringssvar på "Krav til elektronisk meldingsutveksling". KS anser dette som et steg i riktig retning for å sikre at elektroniske meldinger utveksles korrekt mellom virksomheter. Manglende implementering av samhandlingsarkitekturen er et bevis på at det må stilles krav til bruk av standarder. Det er et behov for overgangsordninger, ettersom enkelte av kravene vil ta tid for

kommunene å oppfylle. Nærmere detaljering av en slik ordning, bør gjøres i samråd med hovedsamarbeidskommunene i Meldingsløftet i kommunene (MIK).

For å få en effektiv og god samhandling mellom kommuner og helseforetak spesielt i forbindelse med utskrivningsklare pasienter, er vi avhengig av egnede dokumentasjons- og kommunikasjonssystemer.

Kunnskapsgrunnlag

Følgeevaluering/ følgeforskning

KS har fått gjennomslag for fullfinansiering av reformen, etterberegning, følgeforskning /følgeevaluering. Det er fortsatt vesentlige virkemidler som ikke er ferdig utredet, avklart eller besluttet.

Det er startet et samarbeid mellom HOD, KRD og KS for å følge med på utviklingen og virkninger av reformen. Det ble i møtet 22.november 2011 skissert følgende "overskrifter" på arbeidet:

- Hvordan er pasientstrømmen
- Hvordan oppfatter brukeren tjenestene
- Hvordan er utvikling av personell situasjonen/ kompetanseutvikling
- Hvordan er pengestrømmen

Det vil i 2012 settes i gang følgeforskning av reformen i regi av Norges forskningsråd. Følgeforskningen skal bli et grunnlag for framtidige justeringer i virkemiddelbruk.

Forslag til nye FoU-prosjekter i KS i 2012

KS ønsker å følge enkelte områder spesielt, for å dokumentere utviklingen og hvorvidt virkemidlene har ønsket effekt.

Disse områdene bør følges i 2012:

- Aktivitet (utskrivningsklare pasienter)
- Kompetanseutvikling
- Elektronisk meldingsutveksling
- Økonomi

I tillegg foreslås det FoU-prosjekt om ledelse i nye samarbeidsmodeller, særlig rettet mot NAV og samhandlingsreformen.

Innvilgede FoU-prosjekter

Det er sendt ut tilbudsforespørsel på følgende FoU-prosjekter:

- Kommunenes samhandling med helseforetak – gode eksempler. KS ønsker å foreta videre analyser av data fra en tidligere gjennomført kartlegging av kommunenes samhandlingsaktiviteter overfor helseforetakene (Questback). KS ønsker nå å lage en analyse for alle kommunene som har svart på spørreundersøkelsen.
- Mer helhetlig pasientforløp i samhandlingsreformen. KS ønsker tilbud på et FoU-prosjekt som skal belyse hvordan samhandlingsreformen, med en fremtidig omfordeling av kostnader mellom spesialisthelsetjenesten og den kommunale helse og omsorgstjenesten, påvirker mulighetene for å ivareta helhetlige pasientforløp.

Pasientsikkerhet

KS er representert i styringsgruppen og referansegruppen knyttet til det nasjonale arbeidet som har som mål å forbedre pasientsikkerheten i Norge. Satsingen skal redusere pasientskader, bygge varige systemer og strukturer for pasientsikkerhet, og forbedre pasientsikkerhetskulturen i helsetjenesten.

Det er dokumentert gjennom en rekke studier at risikoen for skader er størst i overgangen mellom helsetjenestenivå og behandlere, og bør derfor ses i sammenheng med samhandlingsreformen.

Sigrun Vågeng

Victor Ebbesvik

11/43 Forslag fra Finanstilsynet om egenkapitalkrav ved kjøp av bolig og konsekvenser for Husbankens startlånsordning

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/43

Forslag til vedtak

Saken tatt til orientering.

Saksframstilling

Bakgrunn:

Finanstilsynet har i brev til Finansnæringens Hovedorganisasjon 28.september 2011 orientert om mulige innstramminger i tilsynets retningslinjer for forsvarlig utlånspraksis til boligformål. Tilsynet har også bedt Finansdepartementet om lovhjemmel til å fastsette en forskrift om forsvarlig utlånspraksis.

Finanstilsynet foreslår at belåningsgraden ved kjøp av bolig normalt ikke bør overstige 85 % av markedsverdi, (i dag er anbefalingen 90 %), og at denne belåningsgraden omfatter alle lån med pant i boligen (ny presisering). De nye retningslinjene vil få konsekvenser for kommunenes bruk av startlånsordningen som et boligsosialt virkemiddel.

Finanstilsynet ønsker også en forskriftshjemmel i tilsynsloven for at Finansdepartementet kan regulere utlånspraksis i de finansinstitusjoner som omfattes av finanstilsyn.

KS har sendt statsministeren et brev (vedlagt) hvor det anmodes om at eventuelle endringer i retningslinjene for forsvarlig utlånspraksis ikke må gjøres før etter en bredere høring som også involverer kommunesektoren.

Økonomiske konsekvenser:

En innføring av krav om 15 % egenkapital for startlån vil medføre en stor reduksjon av utlånene til den gruppen som startlån primært var rettet mot. Dette kan føre til at kommunene får relativt store utgifter forbundet med at denne gruppen må få ordinær hjelp igjennom kommunenes egne boligsosiale virkemidler for eksempel kommunal bostøtte, kommunalt depositum og kommunal utleiebolig.

Om startlån:

Formålet med startlånet er å gi personer som ikke får vanlig boliglån en inngangsmulighet til boligmarkedet. Startlånet kan også brukes til refinansiering for de som har vanskeligheter med å bli boende i boligen sin.

Betingelsene og vilkårene for å kunne gi startlån, er underlagt bestemmelser i [Finansavtaleloven](#) og Husbankens retningslinjer for startlån. Mange kommuner har utarbeidet egne retningslinjer for hvordan ordningen skal praktiseres. Ved å øke bruken av Husbankens lån og virkemidler, kan inngangen til boligmarkedet bli lettere for mange.

Ved utgangen av september 2011 hadde kommunene lånt seks milliarder kroner fra Husbanken til startlån for 2011.

Mange kommuner har fått kritikk fra både media og innbyggere fordi kommunene i mange tilfeller har hatt en like streng utlånspraksis som de private bankene og kommunene har hatt svært små tap på sine utlån av startlån. De lavene tapene skyldes nok at risikoen for tap minsker i et marked med stigende boligpriser.

Mange kommuner har satt av midler på egne tapsfond (311 mill. kr pr 31.12.10) for eventuelle tap på startlån og har derfor en viss beskyttelse mot tap i mindre målestokk. Men lånekundene har jo ikke tapsfond og det er lånekundene som i størst grad utsettes for en belastning dersom en leilighet for eksempel må selges på tvangssalg.

Startlånet gir lånekunder som ikke vanligvis ville fått lån til bolig en mulighet til å låne. Tall vi har fått fra Husbanken tyder på at omfanget boliger som var finansiert med startlån var på mellom 6 og 7 % i 2010. Dersom bankene i 2012 strammer inn sin utlånspraksis ytterligere er det grunn til å tro at den relative andelen som blir finansiert med startlån stiger.

Det er grunn til å tro at startlånet har en viktig funksjon på boligmarkedet, startlånet gjør at de som eier de minste boligene får solgt disse og kjøpt seg større boliger. Man har en salgskjede og noen må kjøpe de mindre boligene for at de som eier disse kan frigjøre kapital og kjøpe større boliger. Startlånet er derfor viktig for å holde hele boligmarkedet i gang.

Noen hevder at startlånet har en prisdrivende effekt. Det er klart at når mellom 6 % og 7 % av alle boligene som har blitt omsatt har vært delfinansiert av startlån, så har dette en effekt på boligmarkedet. Men denne effekten er svært liten.

Vedlagt ligger et notat fra KS økonomene som konkluderer med at startlånet har en minimal effekt på boligprisene.

For kommunene er startlånet et godt boligsosialt virkemiddel. De siste årene har det årlig blitt innvilget mellom 6000 og 9500 årlig, dersom dette antallet reduseres så vil dette medføre at en del må fortsette å leie på det private utleiemarkedet og en del andre må hjelpes ved at kommunene øker byggingen av kommunale utleieboliger dramatisk i forhold til i dag.

Startlånet er et godt boligsosialt virkemiddel som kommunene trenger som et av flere virkemidler i sitt boligsosiale arbeid.

Sigrun Vågeng

Helge Eide

Vedlegg til sak

Startlån Pris-og
omsetning v6 KT.doc

Startlån - Krav til
egenkapital ved kjøp

Startlån-redigert
23111-che.rtf

11/44 EØS EFTA Forum - rapport 2011

Saksgang	Møtedato	Saknr
1 Hovedstyret	09.12.2011	11/44

Forslag til vedtak

Rapporten tas til orientering

Saksframstilling

EØS EFTA Forum for lokalt og regionalt folkevalgte ble opprettet av EFTA Ministermøte i 2009, og hadde sitt første møte i juni 2010. Ved opprettelsen ga Sveits beskjed om at man ikke ønsket deltakelse i Forumet. Liechtenstein har meldt at de ikke har kapasitet til å delta. Sveits vurderer nå på nytt mulig deltakelse i Forumet.

Forumet består derfor p.t. av lokalt og regionalt folkevalgte fra Island og Norge, med seks medlemmer fra hvert land. De norske medlemmene er oppnevnt slik:

Medlem

Halvdan Skard (A)

Anita Orlund (A)

Hilde Onarheim (H)

Eva Kristin Andersen (Frp)

Christian Haugen (SV)

Hans Seierstad (Sp)

Varamedlem (personlig)

Ingvild Tautra Vevatne (V)

Øystein Beyer (A)

Arne Thomassen (H)

Gunnar Bakke (Frp)

Gunhild Johansen (SV)

Lars Salvesen (KrF)

Formål

Forumets formål er å involvere folkevalgte på lokalt og regionalt nivå fra EØS EFTA-landene i aktuelle saker som angår dem innenfor EØS-avtalens virkeområde. I tillegg til å samarbeide med øvrige EFTA-organer og EUs Regionkomité, er forumet arena for utveksling av erfaringer og synspunkter på aktuelle EU/EØS-saker, som plattform for felles uttalelser og posisjoner fra lokalt og regionalt nivå i landene. KS sender også alle "opinions" fra forumet til KR D og aktuelle fagdepartementer.

Forumets møtevirksomhet i 2011

I 2011 har det vært avholdt to møter, ett i Hamar i mai og ett i Brussel i november. Forumet har i alt avgitt fire uttalelser:

Modernisering av regelverket for offentlige anskaffelser (vedtatt i møtet i Hamar)

Forumet framholdt at anskaffelsesregelverket skal bidra til å sikre at offentlige midler brukes på best mulig måte. Forumet understreket behovet for forenklinger i regelverket – det er nødvendig både for kommuner og fylkeskommuner og for små og mellomstore bedrifter som tilbydere. Det kompliserte regelverket fører til høye administrative utgifter. Mulighetene for interkommunalt samarbeid må sikres i forhold til anskaffelsesregelverket.

Anita Orlund var rapportør på saken.

Flernivåstyring (vedtatt i møtet i Hamar)

EØS EFTA Forumet understreket i sin uttalelse at EFTA-landenes regjeringer må styrke samhandlingen med øvrige forvaltningsnivåer i sitt arbeid med EU/EØS, for å sikre at lover og regler fra EU som skal implementeres i nasjonal rett blir best mulig. Forumet ba regjeringene i EFTA-landene om å bli informert og konsultert på et så tidlig tidspunkt som mulig om saker som har en

konsekvens for kommuner og regioner. Forumet påpekte også at samarbeidet med Regionkomiteen vil bidra til at Norge og Islands kontaktflate mot EU, utvides og styrkes.

Tjenester av allmen interesse (vedtatt i møtet i Brussel)

Forumet understreket prinsippet om at det er må være lokalt og regionalt nivå selv som er i best posisjon til å bestemme hvordan offentlige tjenester til innbyggerne skal organiseres, og at det må være opp til medlemslandene å definere hva som skal være tjenester av allmen interesse og tjenester av allmen økonomisk interesse. Forumet påpekte videre at interkommunalt samarbeid er særlig viktig for kommuner i Island og Norge, og at et forslag fra Europakommisjonen om særlige regler for kommuner med færre enn 10 000 innbyggere derfor er et lite egnet forslag.

Eva Kristin Andersen var rapportør på saken.

Forslag til nytt direktiv om energieffektivisering (vedtatt i møtet i Brussel)

Europakommisjonen har lagt fram et forslag til direktiv om energieffektivisering som stiller krav til kommuner og fylkeskommuner om å renovere 3 % av sin bygningsmasse årlig. Forumet støttet i sin uttalelse formålet med forslaget, men sa at mange av forslagene er for detaljerte, og at de ikke er i tråd med prinsippene for subsidiaritet og lokalt selvstyre. Forumet framhever den særlige situasjonen for Island og Norge, der oppvarming av bygg i stor grad kommer fra fornybare energiresurser. Forumet påpeker også at der lokale og regionale myndigheter i EU vil kunne ha tilgang til finansiering gjennom EUs strukturfond, må kommunesektoren i EØS EFTA-landene sikres finansiering fra nasjonalt nivå.

I følge modalitetene skal sekretariatsansvaret for Forumet rotere mellom de organisasjonene som har ledervervet. Halvdan Skard ledet Forumet fram til juni 2011, da Halldór Halldórsson fra Island overtok ledervervet.

Dagens representanter fra norsk kommunesektor er oppnevnt for perioden 2010 – 2012. Det nye Hovedstyret i KS vil få seg forelagt spørsmålet om oppnevning av nye medlemmer fra Norge til EØS EFTA Forum for en ny periode. Neste møte i Forumet er bestemt lagt til Island i juni 2012.

Sigrun Vågeng

Helge Eide